

Johann Rudolf Zwinger

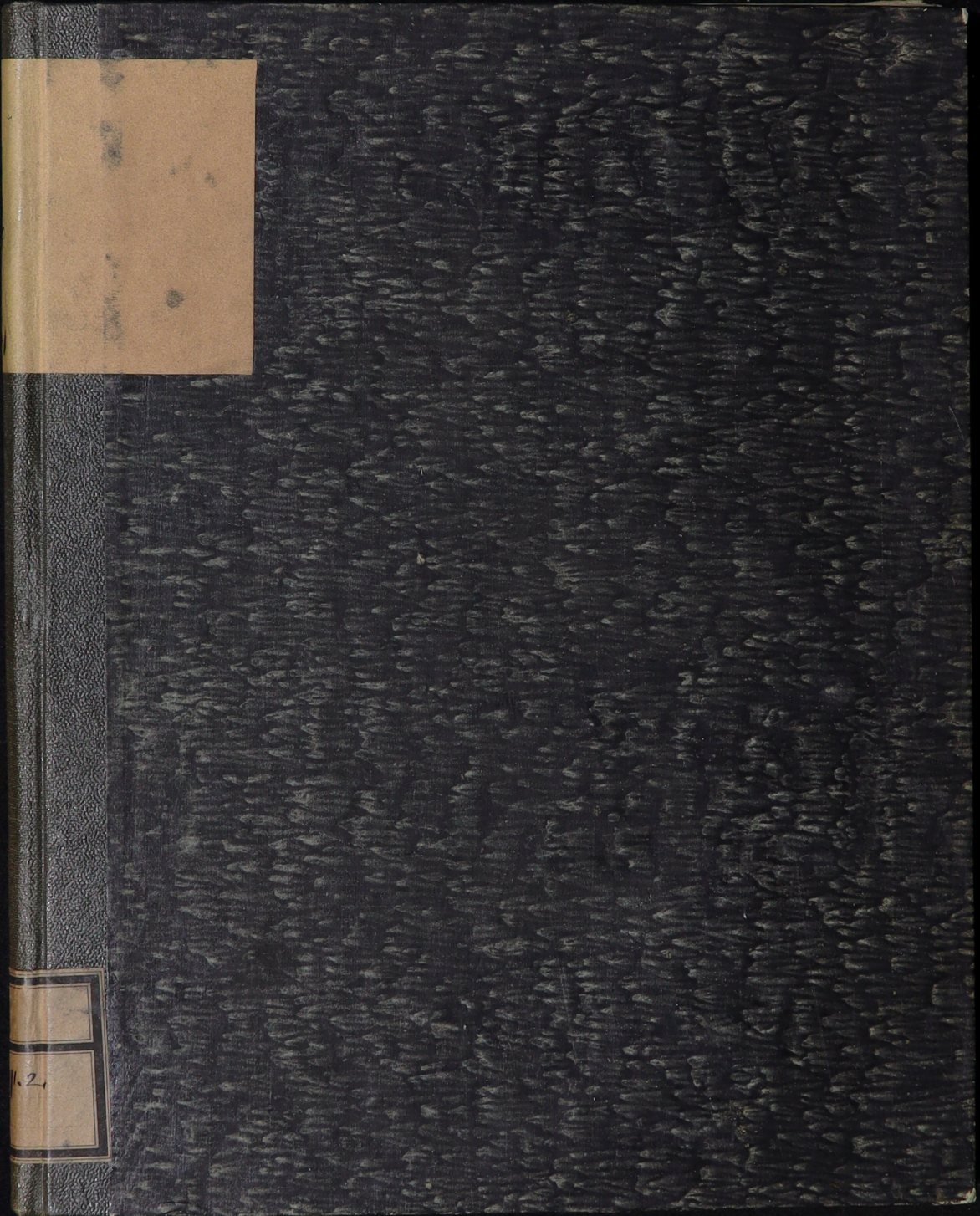
Extremum Pietatis Officium, Sanctis Manibus Viri Venerandi & Excellentissimi D. Petri Werenfelsii, Ecclesiae Basiliensis, dum viveret, ... Celeberrimi : In illustri & frequentissima Panegyri Die XXIII. Augusti Ann. MDCCIV. Oratione Parentali Præstitvm Ab ejusdem in Sacro Officio Successore : Accedunt Clarorum Virorum Epicedia

Basileæ: Literis Johannis Brandmülleri, MDCCIV.

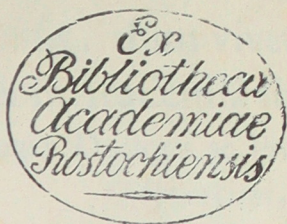
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1755473125>

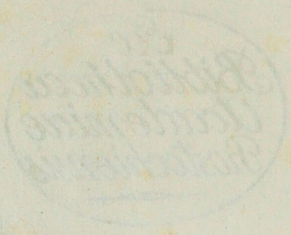
Druck Freier Zugang

Al 1470. 1. 2.

Extremum Pietatis Officium,

Sanctis Manibus

Viri Venerandi & Excellentissimi,

D. PETRI WERENFELSII,

Ecclesiæ Basiliensis, dum viveret, Antistitis Vigi-
lantissimi, & in Academiâ ibidem S. S. Theo-
logiæ Doctoris ac Professoris
Celeberrimi,

In illustri & frequentissimâ Panegyri

Die XXIII. Augusti Ann. MDCCIV.

ORATIONE PARENTALI PRÆSTITVM

Ab ejusdem in Sacro Officio Successore

JOH. RODOLFO ZVINGER O.

Accedunt Clarorum Virorum
Epicedia.

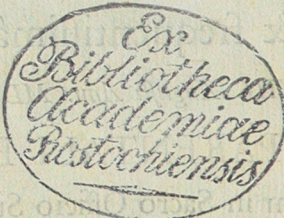
16.

B A S I L E Æ,

Literis JOHANNIS BRANDMÜLLERI,
Ann. MDCCIV.

FL-147112.

Exemplum Petri...
Sanc...
V...
D. PETRUS WERTHEIM...
F...
sanctissimi...
logice Doctoris ac Professoris

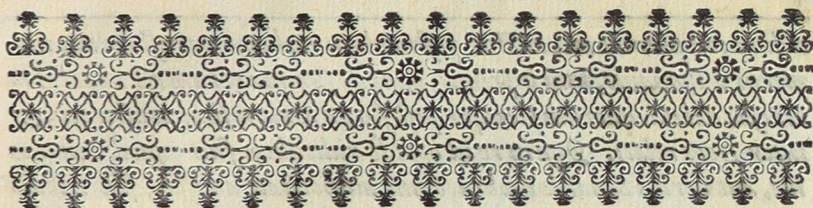

JOH. R. ODOLFO ZVINGERO
Academiarum Clararum Virorum
Episcopus

B A S I L E A

LICHT JOHANNIS BRAUNMÜLLER
ART. MDCCIV

J. RODOLFVS ZVINGERVS,
Ecclesiæ Pastor, & in Acad. S. Theolog.
Doctor & Professor,

BENEVOLIS LECTORIBVS
SALVTEM ET PACEM
IN DOMINO JESU!

VM in omnibus nostris Actionibus extrema nobis sint fugienda, tum imprimis aurea illa mediocritas observanda est in honore, quo defunctos nostros prosequimur. Vivandus hic omnis excessus: vitanda inanis pompa, immodici sumtus, turpisque adulario. Neque enim exempla humanæ fragilitatis in argumentum luxus & superbiæ à nobis sunt convertenda: & abhorrere debemus, qui Christiano nomine gloriamur, ab omnibus illis, quæ Gentilium redolent impietatem, qui non veriti sunt, post mortem in Heroum, Sermonum, imò Deorum Dearumque numerum referre, quotquot aut rei alicujus utilis inventionem, aut præclarè gestis, aut alia ratione præceteris hominibus excelluerunt, non satis mortales à se honorari posse, stolidè existimantes, nisi immensi sacrilegio in eorum gratiam Immortali Deo honorem suum eriperent. Unde & præcipue orta est illa omnium pene Gentium πολυθεότης: quid enim aliud plerique Deorum fuerunt, quàm homines, quos superstitio post mortem in Deos convertit, & immortalitate donavit? Talium Deorum turba postquam Græci

A 2

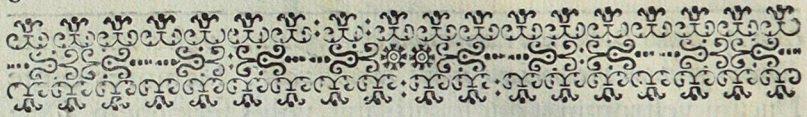
cælum

caelum compleverunt, auctus postmodum vehementer est eorum numerus à Romanis, tum inprimis, quando summa rerum ad Imperatores esset delata, quorum plerique post fata à Senatu sunt consecrati, & inter Deos relati. Qua in re id oppidò ridiculum fuit, quod Senatus ille, aut verius Senatus umbra, omni auctoritate amissa, sibi tribuit potestatem omnium maximam, Deos ex hominibus faciendi. Ab hoc enim Imperatores impetrare debebant Praedecessorum, Uxorum, Filiarum, Pellicum etiam, ne quid tarpius dicam, consecrationem. Quem morem Veteris Romæ, ut innumera alia, strenuè imitatur Roma hodierna, quando Pontifex jus sibi arrogat, numerum Sanctorum in Ecclesia invocandorum pro lubitu augendi: Nihil enim hic apparet discriminis, nisi quòd hæc Sanctos vocat, quos olim Senatus Divos, & Canonizationem, quod ille ἀποθεωσιν aut Consecrationem appellavit: dum interea non minori religione coluntur Sancti canonizati, atque olim Divi consecrati. Ab his verò excessibus, omnibusque aded, quæ ad eos viam quoquo modo sternunt, quemadmodum meritò abhorremus: ita non minus nobis cavendum censemus, ne in alterum extremam incurramus, defunctosque nostros, de nobis in vitâ bene meritos, debito honore defraudemus. Relinquendum Deo, quod Dei est; sed & præclaris Viris dandum, quod illorum est. Id nisi facimus, ingrati sumus in Deum, qui eos nobis indulset, plurimisque per illos beneficiis nos cumulavit. Ingrati in illos ipsos, quos spoliamus debito laborum pro nobis impensorum præmio, talique, quod Deus ipse illis adjudicat, quando in verbo suo pronunciat, memoriam iusti in benedictione esse debere. Peccamus in superstites, totamque adeo posteritatem, quando ad eos emendandos ingens virtutis incitamentum non adhibemus, quod in eo consistit, ut exempla Virorum eximiorum iis ante oculos ponamus, & quæ post mortem felicitas in cælo, quæ gloria in terris tales sequatur, monstremus. Eum in finem præter alios, qui defunctis deferebantur, honores, laudationes funebres non ab iis saltem qui foris sunt, sed ab ipsa Ecclesiâ Christiana sunt usurpate: Quem morem nostra quoque Ecclesiâ & Academia jam inde à longo tempore constanter observavit. Quare
cùm

cum Apostolus Doctorem cum primis & Pastorum nostrorum defunctorum gratam memoriam nobis commendat: Memores estote Ducum vestrorum, qui locuti sunt vobis sermonem Dei: quorum imitamini fidem, contemplantes qui fuerit exitus conversationis ipsorum, silentio nobis praetereunda non erat iactura, quam non ita pridem passi sumus morte Venerandi & Excellentissimi Viri, DN. PETRI WERENFELSII, qui postquam in Academia Controversiarum & Locorum Communium Professionem X. Veteris Testamenti XI. Novi vero VII. annos magna sua cum laude & studiose juventutis emolumento exornasset: in Ecclesia vero LVI. annos Verbi Ministrum, & inter illos XXVIII. Antistitem egisset, vitaeque integritate non minus quam doctrinae puritate omnibus adificationi fuisset, superiore anno d. XXIII. Maji, completo anno aetatis LXXVI. placida morte ad caelestem panegyrim à Deo evocatus Bonis omnibus acceperat desiderium reliquit. Cujus proin Venerabilis Senis merita cum solenni Oratione praedicare, ejusque vitam atque obitum pia recordatione recolere proxima Sabbathi die, quae erit hujus mensis Augusti XXIII. hor. X. bono cum Deo constituerim, universos virtutis atque eruditionis amatores, WERENFELSIANIQUE Nominis aestimatores, ut huic panegyri frequentes interesse, atque mecum Deo Opt. Max. pro concesso nobis tamdiu praclaro promovenda sua gloriae salutisque nostrae instrumento gratias agere, & apud eundem pro ulteriore sua gratia nobis clementer indulgenda fortiter instare ne dedignentur, enixè rogo: à me vicissim, quandocunque occasio se obtulerit, qualibet cultus, obsequii, honoris officia relaturi.

Rektore Academiae Magnifico, D. THEODORO ZVINGERO,
Med. Doct. Anat. & Botan. Profess. meritiss.
Decano Ordinis Spectabili, D. SAMUELE WERENFELSIO,
S. S. Theol. D. Vet. Test. Prof. celeberr.

SERE-

SERENISSIME PRINCEPS, DOMINE
 CLEMENTISSIME: *Magnifice Domine Re-
 ctor: Amplissime Domine Tribune Plebis, Pater
 Patria: Illustres & Generosissimi Domini Baro-
 nes: Gravissimi D. D. Scholarcha: Venerandi
 Excellentissimi, Consultissimi, Experientissimi,
 Clarissimi D. D. Professores: Reverendi & Fi-
 delissimi D. D. Pastores & Ministri Ecclesia:
 Auditores omnium Ordinum & Dignitatum No-
 bilissimi, Clarissimi, Prastantissimi: Tuque in
 spem Patria, & Rei Literaria feliciter assurgens
 studiosa Juventutis concio florentissima.*

Hiberium Neronem, tertium
 à Julio Cesare Imperatorem, Tro-
 janorum Legatis ex Asia advectis,
 paulloque serius, & quasi oblitera-
 ta jam doloris memoriâ, ob Filii
 Drusi obitum consolantibus facete
 respondisse, Suetonius Auctor est:
*Se quoque vicem eorum dolere, quod
 egregiam civem Hectorem amisissent.* Ef-
 fluxerant autem jam duodecim plus minus secula ab interi-
 tu Hectoris. Sensit nimirum Tiberius, importunos esse con-
 solatores, qui vulnus temporis decursu ferè obductum &
 curatum lugubri illius ἀναμνήσει refricarent.

Quin-

Quindecim abhinc elapsi sunt menses, Auditores, quàm funestam cladem, quàm acerbum dolorem cum nostra Civitas & Academia, tum universa Ecclesia Orthodoxa, & inprimis Helvetica, acceperit ex morte non quidem præmatura; at certè nondum expectata Venerandi & Excellentissimi Viri, Dn. PETRI WERENFELSII, SS. Theol. Doct. & Professoris Celeberrimi, Ecclesiæque Antistitis Fidelissimi, verbis exprimere nesciam.

O inanes nostros cogitatus, qui eò magis secundis in rebus nos decipiunt, quò certiore spe quadam nobis alludunt! Sperabamus quidem nos, Venerabilem nostrum Sacrorum Antistitem, qui quamvis in tam provecta ætate integro adhuc videbatur esse animi corporisque vigore, propemodum fore sempiternum, saltem multis adhuc annis nobis superfuturum. Itaque in ejus luce læti exultabamus; nulla nos premebat sollicitudo, nulla tam tristis jacturæ, vel naufragii nobis impendentis formido. At ô lubricam atque caducam vitæ humanæ conditionem, quæ cum minime putamus, deficit, & velut umbra evanescit! Recubabamus tranquilli sub umbrâ suavissimæ istius hederæ, quando vermiculo mortis subitò arrosa pauxillorum dierum spatio emarcuit, nobis in squalore jacentibus, & intolerabili mœrore nos conficientibus. Quis enim in tanta rei indignitate non mœruisset? Certè si lucidissimi Ecclesiæ & Academiæ fideris occasum minùs doluissemus, aut lapidei censendi fuisset, aut nobis planè inimici.

Hoc unum nunc vereor, Auditores, ne idem mihi, quod Trojanis Tiberius, objiciatis, tarda nimis esse mea molimina, & dum Patrem optimum, piè ac gloriosè in Domino requiescentem, postliminiò in scenam revocare, debitumque illi Pietatis officium præstare studeo, dolores ex ejus funere conceptos non tam me lenituum, quàm renovatum; quando nihil est, quod animi quietem vehementi-

us

us disturber, profundiusque vulneret, ac Amicorum ex hoc Mundi theatro egressorum recordatio.

Sed enim considerare vos velim, lacrymarum torrenti cursum fuisse aliquandiu relinquendum, ne recens dolor verba suffocaret. Quomodo enim *Viri Desideriorum* amissionem sine ægrimonix sensu terre potuissem, aut quomodo alios consolari, qui in tantâ luctus acerbitate ipse consolatore indigebam? Præsertim quando mœrori publico accessit non solum incredibilis animi sollicitudo ex insperata Mei in tanti Viri locum substitutione; sed & domesticus insuper luctus, qui anxiiis jam pressum curis tantum non oppressit, nec nisi tempore rerum edace atteri posse videbatur. Neq; ignorabam, cruda adhuc & sanguine manantia vulnera leviore etiam attrectatione magis exasperari, gratioraque adeo esse & suaviora lenimenta, cum primi doloris ætus detu- muerunt. Tum quum ea sit nostra negligentia, ut Virorum præclare de nobis meritorum memoriam quam citissimè deponamus, ipso Propheta exclamante: *Iustus moritur, & non est quisquam, qui ponat super eum, & Viri benigni recipiuntur, nemine advertente*, inter obitum Beati nostri *Werenselsii* & extremum hoc honoris ac venerationis illi debitæ officium moram aliquam interponendam existimavi, ut si in quorundam animis cum corpore exanimi expirasset, funebri laudatione aliquando inibi resuscitaretur. Quamvis fortè ingrata ejusmodi oblivio apud vos, Auditores, vel idè non metueda videtur, quòd Successoris ineptitudo, innumeræque infirmitates, comparatæ cum præclaris & mediocritatem longè superantibus dotibus, quibus Defunctus quondam inter nos resplenduit, non possint non tristem illius jacturam quotidie vobis in memoriam revocare: perinde ut noctu, postquam Solis jubar nobis est subductum, albicansque Luna ejus locum in cœlo occupat, demum animadvertimus, quàm fulgidum & incomparabile sidus ex oculis nostris disparuerit.

Quan-

Quando verò, dicente Aufonio, *Sanctius quicquam non habet reverentia superstium, quàm ut amissos venerabiliter recordetur*: quomodo non solum Gentiles parentare, i. e. patriis manibus iusta facere, sed & Christiani suos in Domino defunctos, venerabiles præsertim Ecclesiæ Præsules, piis laudibus efferre consueverunt, extantibus adhuc Gregorii Nysseni in *Meletii*, Nazianzeni in *Basilii & Casarii*, Ambrosii in *Fratri Satyri* exequiis habitis Orationibus funebribus, nostrum omninò est, eadem pietate beatissimi nostri Patris & Ecclesiæ Doctoris Manes prosequi, ut ejus Vita piè transacta, & res ab eo præclarè gestæ ab oblivione vindicentur & omnem ad posteritatem transmittantur.

Quod officii dum in Cathedra hac, funesto apparatu instructâ, Auditorioque, quod mellisfluis Sermonibus *τὸ παναπίε* toties perfonuit, occupo, fateor, tantum me mœrorem de novo invadere, ut quid primùm, quid postremùm de Viro meritis gravissimo dicturus sim, penè nesciam. Tentabo tamen, dolore tantisper suppresso, quantum in viribus meis erit, nec patiar requiri à me debiti justissimi persolutionem. Caterùm non expectabitis à me, Auditores omnium Ordinum & Dignitatum Splendidissimi, phaleratas verborum ampullas, aut prolixas encomiorum accessiones, quibus tot virtutibus condecoratum illustrem reddam, quod foret Solem affusa luce velle lucidiorem reddere: Quin potiùs in tam ampla rerum dicendarum copiâ Geographorum morem mihi imitandum video, qui vastissimos terrarum tractus in tabellis suis designant potiùs quàm repræsentant. Sed nec in eo multum laborabo, ut benevolentiam ac attentionem vestram mihi conciliem. Adeo enim defunctum, dum in vivis esset, suspexistis, adeo venerati estis, adeo amâstis, ut ejusdem memoria post fata vobis non possit non esse quàm gratissima.

B

Ergo

Ergo ut bono cum Deo Narrationem historicam vite ac mortis Beati nostri Antistitis pandamus , lucem hanc aspicere cœpit Anno superioris Seculi vigesimo septimo, Die vigesima Maji : Anno Ecclesiis Evangelicis , quibus post tot acceptas clades *πανολεθρία* passim imminere videbatur , luctuosissimo , quoque ipsi nostri Antecessores metu haud frustraneo angebantur, ne tempestas bellica, terribili cum fragore per totam Germaniam sæviens, super Helveticas Ecclesias se tandem esset exoneratura : siquidem consilia jam clancularia inter Pontificios agitabantur , de repetendis ubique à Protestantibus Bonis Ecclesiasticis, illisque qui se opposituri essent vi ad restitutionem adigendis. Inter undas istas curarum , quibus pii fluctuabant , nascitur , qui aliquando Dei beneficio *nos esset consolaturus de labore nostro, & de dolore manuum nostrarum* : perinde ut nautis , quando noctu horrifonis jactantur procellis , per cœli nubila quandoque emicans stellula aliqua halcyoniorum spem affert.

Locus natalis Defuncto fuit Lucisvallum , exiguum ditionis nostræ oppidum , ubi tunc Beatus illius Parens Verbi Dei Ministrum agebat. Nimirum uti terra sterilis & inculta sæpe gemmas lapidesque preciosos profert : ita haud rarò loca obscura Viris pietate, doctrinâ, fortitudine eminentissimis ortum dant. Prout David , ipseque Christus non Hierosolymæ, Judæorum Metropoli splendidissimæ , sed Bethleemæ , quæ minima fuit inter duces Judæ , nati. Et, ut propiùs ad nostra tempora accedam , ex pago Tog-giorum , quem vocant *ad Domum Sylvestrem* , *Huldricus Zuinglius* , ex *Winsperga* Cherulcorum oppidulo *Johannes Oecolampadius* , ex *Bremogartâ* *Henricus Bullingerus* , celeberrimi Helvetiæ Reformatores ; ex *Islebiâ* verò Comitatus Mansfeldici, & *Brettâ* Palarinatus inferioris oppidis sat ignobilibus, Viri omni laude majores *Martinus Lutherus* & *Philippus Melancthon* prodierunt. Deus nempe, qui non respicit quod

quod spectare solent homines , vilitationis suæ paternæ gratiam non alligavit splendori & fastui mundano ; sed quæ hominibus despectui sunt, extollere, eximiorumque Gloriæ suæ Organorum natalibus illustria reddere amat : ut sciamus , neminem ob Patriæ obscuritatem contemnendum , sed Dei dona in quibusvis , undecunque demum ortum traxerint, æstimanda, inque decenti pretio habenda esse.

Prodiit noster ex celebri inter nos *Werensfelsorum* familiâ , Parente Viro Rever. & Clariss. Dn. *Joh. Jacobo Werensfelfio* , Verbi Dei in Agro primùm , dehinc in Civitate hac nostra Basileensi apud cœtum Martinianum per 40. circiter annos Ministro fidelissimo, meliore valetudine longioreque vitâ, si ita Deo visum fuisset, dignissimo, ut egregias, quibus pollebat, dotes, abundantemque Spiritus unctiōnem, cujus præclarum specimen, sacrasque quasi reliquias habemus in accuratissimis in Ecclesiastem Salomonis Homiliis, post mortem ejus editis, diutiùs & fortius diffundere potuisset. Mater illi fuit Matrona honestissima *Jabel Ryff*, Filia Viri antiquæ virtutis & integritatis, Dn. *Petri Ryff*, Medicinæ Doctoris experientissimi, & Mathematicum Professoris celeberrimi. Dies me deficeret, si in merita Majorum Werensfelsii nostri excurrendum esset. Non possum tamen, quin ex avito genere paterno commemorem Viros Reverendos & Doctissimos *Severinum Aerimontanum*, domiforisque Sancti Evangelii per 26. annos Præconem fidelissimum, ac Facultatis Philosophicæ Assessorem per 20. annos : hujusque Filium *Henricum*, propemodum in pueritiâ, anno videl. ætatis decimo septimo ad Professionem Linguae Græcæ, ac deinceps ad Præposituram inferioris Collegii, Pastoratumque Ecclesiæ in *Dillingen*, *Diœceseos Ravelane* vocatum, Qui idem postea ad Diaconiam Ecclesiæ Petrinæ translatus, zeloque Dei pro fide orthodoxâ Ecclesiæ Basileensis ardens, cùm Adversariorum odio premeretur, ma-

luit cedere officio suo Ecclesiastico, quàm à sanâ doctrinâ ab Antecessoribus hauistâ vel latum unguem discedere. Itaque spontaneum velut exilium subiens in Galliam iter fecit: sed ex Lanienâ Parisiensi vix elapsus vicinæ Ecclesiæ Mülhufinæ Ministerium suscepit, ubi Apologiâ vernaculâ rationem fidei suæ in causâ Sacramentariâ, & Ecclesiarum Helveticarum, præsertim Basileensis constantem sententiam inde à Reformatione protulit, defendit, vindicavit.

Tam præclaros Viros, fortissimosque Orthodoxiæ hyperaspistas inter Majores suos numeravit *Werensfelsus*. Scio equidem, Auditores, inutilem esse natalium splendorem, nisi posterius Majorum virtutes imitentur: & fucum esse Rhetoricum, *ab avis & atavis, & omni retrò nobilitate ornare quem laudas, ut ramorum sterilitatem radix fecunda compenset, & quod in fructu non teneas, mireris in trunco*, ut Hieron. ad Demetriad. loquitur. Sed nemo mihi diffitebitur, non minimæ laudis esse, si in posteris cum sanguine etiam spiritus Majorum, eorumque impetus ad Virtutem reviviscat. Cujus illustre nobis exemplum dedit ὁ μακαρίτης, quando patriæ avitæque indolis pariter ac virtutum hæredem exasse se palàm demonstravit.

Quandoquidem verò corruptionis ac malitiæ semen nobiscum ferimus in hunc Mundum, prima Parentum τῆ μακαρίτης cura fuit, filiolum sibi natum ad S. Baptismi fontem deferre, ut lavacro regenerationis ablutus Deo Creatori & Servatori consecratus viveret. Et *Petri* quidem nomen opportunè ipsi inditum, qui Ecclesiæ Petram Jesum Christum aliquando cum zelo & fervore esset prædicaturus, in eumque imotâ animi fiduciâ recubiturus. Unde pro symbolo pium illud suspirium usurpavit: *Tu Petra mea es bone Christe Salutis*. Quod senex in Distichon hoc convertit: *Petra Salutis eras puero, juvenique, viroque. Auxilio ne me desere, Christe, senem*. Fidejussorem in Baptismo inter alios habuit
Virum

Virum Vener. & Celeberr. Dn. D. *Johannem Wollebium*, Ecclesiæ Bas. Antistitem meritissimum, qui non multo post in medio dierum suorum huic mortalitati valedicturus Puerulum istum, ceu sui jacturam aliquando resarciturum, Deo & Ecclesiæ in sacrâ illâ actione præsentâsse videtur.

Simul ac cum linguæ usu egregiam, quâ erat, indolem & ad Studia inclinationem manifestare cœpit, prout *urit maturè quod vult urtica manere*, nihil omisere Parentes eorum, quæ laudabilem istam Filii propensionem ad exoptatam metam provehere possent: in eo cum primis laborantes, ut ante omnia ad veram Pietatem, quæ sapientiæ initium & culmen est, filium formarent, firmiter nempe persuasi, scientiam sine Dei Timore *Δαιμονιάδην* esse, atque turpiter inflare.

Puer sexennis à Patre in Gymnasium ductus ea statim præter morum elegantiam singularis vividique ingenii, diligentia, judicii, memoriæque specimina edidit, ut comilitones facilè superaret, & ad magna natum illum esse nemo non auguraretur. Emenso Gymnasii curriculo Anno 1641. ad publicas Lectiones promotus, rudimentis depositis, Magnifico tunc temporis Academiae Rectori, Dn. *Sebastiano Beckio*, S. Theol. Doctore & Prof. celeberr. nomen dedit, eosque deinceps sub manu ductione Viror. Clariss. *Lucii*, *Wetstenii*, *Hagenbachii*, *Plateri*, *Harscheri*, *Burcardi*, *Obermeyer* aliorumque in Philosophiâ & Philologiâ profectus fecit, ut Ann. 1642. Promotore D. D. *Luca Graffio*, primæ Laureæ, Anno verò 1644. Promotore D. D. *Felice Platero* Magisterii honores magno suo merito obtinuerit.

His Philosophiæ præsiidiis instructus tanto feliciore cum progressu ad altiora, Studium videlicet Theologiæ transiit: ita tamen, ut Philosophica, absque quorum tintura in superioribus Facultatibus vix quicquam profici posse credebat, non omnino deponeret, sed subcisivis ad mi-

nimum horis ad illa recurreret, ut velex binâ Disputatione publicâ, de *Anima Humana*, & de *Causa efficiente*, quarum ille in frequenti Panegyri Ann. 1645, & 1646. Præsidem egit acutissimum, colligere licet.

Primariò tamen Sacræ Theologiæ, cui natus & destinatus erat, animum applicuit, diligentiaque extraordinaria, discendi ardore, ac quotidianis profectibus eum sibi apud Præceptores, quos præter venerandum Parentemi qui in gratiam Studiosorum varia Collegia privata instituerat, nactus est Viros Excellentissimos, *Beckium*, *Zuinggerum*, *Buxtorfium*, conciliavit amorem & favorem, ut tantæ spei Juvenem magis magisque sacrarum rerum notitiâ imbuendum rati, eum intimâ admittance dignarentur. Nimirum uti nutricibus, quò avidius infantes fugunt, eò copiosius ubera lacte fluunt: ita crescit apud Præceptores docendi ardor, quantum apud Discipulos discendi cupido crescit.

Sed jam tempus aderat, quo, quem hactenus ex assidua lectione ac meditatione, ut & Præceptorum institutione cognitionis thesaurum collegisset, in publicum proferret. Quare Examine pro S. Ministerio insigni cum laude superato, obtentaque licentiâ Verbum Dei publicè prædicandi, non ignarus, exercitium facere in arte Magistrum, in id omni studio incubuit, ut crebris Concionibus Scripturam Sacram in linguâ vernaculâ tanto familiarior sibi redderet, decentemque *παρρησίαν* acquireret. Nulli itaque Ministrorum sive in urbe sive in agro operam suam subsidiariam facilè negavit; præsertim verò Parentis valedudinarii vices sive in Concionibus, sive in Ægrotorum visitatione strenuè peregit. Hic verò omnes statim admirari Viri Juvenis *ἐν ταῖς γραφαῖς δύνανται*, in docendo soliditatem, in dicendo perspicuitatem, in commovendis animis, sive afflicti essent erigendi, sive præfracti Peccatores corripiendi,

ripiendi, sive *οἱ ἀντιλέγοντες* convincendi, vim atque efficaciam, idque eo magis, quod non ageret eloquentiâ carnali, aut verborum phaleratorum lenocinio, sed *ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως*, stylo quidem plano & simplici ad populi captum accommodato, sed qui plenus esset gratiæ & singularis cujusdam *ἐνεργείας*, rebus potiùs dicendis, quàm verbis intentus: secùs ac illi Oratorum sacrorum, qui persuasoriâ hominum sapientiâ turgidi verborum habent mare, rerum verò inane, quorumque adeo sermones aures oblectant ac demulcent, animos verò non afficiunt, neque ad ima cordis penetrant.

O beatum *Werenfelsii* Patrem, cui ob continuas corporis infirmitates & languores, quibus à functionibus sacri officii abstraheretur, anxio & conturbato Deus Filium adiutorem concessit, in quem oneris nimium sibi gravis partem devolveret, & talem Filium, cujus labores in Cœtu essent fructuosissimi, & universalem haberent applausum! O dignum Patre optimo Filium, cui nihil æquè volupe, quàm Patri languenti suppetias ferre, doctrinamque ab eo haustam ejus loco & vice in Ecclesiâ profunderet! Quod verè est *ἀντιπελαργεῖν*, ciconiarumque morem imitari, quæ Parentes senio confectos suis alis in viridaria pastum potumque exportare dicuntur.

Inter practicas istas occupationes non seposuit tamen Noster alia studia, sed ut docendo quotidie disceret, operam suam Juvenibus honestis impendens eos in Artibus, Linguis, præsertim Sanctâ, & Theologiâ pro virili sua quàm fidelissimè instituit, non sine eorum, suaque ipsius *προκοπῇ*. Sensit nempe, suum esse, talentum sibi creditum non cum servo nequam in Terram defodere, aut in sudario reponere, sed illo, ubicunque occasio se offerret, strenuè negotiari, ut in exiguo fidelis compertus super multa aliquando constitueretur. Inter ipsas istas occupatio-

nes

nes Ann. 1649. defendit Diatriben Theologicam in *Psalmum Primum de unica & vera Hominis Felicitate*, sub Præsidio Venerandi piæ memoriæ Avi mei D. D. *Theodori Zuingeri*, eoque congressu quantum in Theoriâ pariter & Praxi Theologicâ valeret, Publico abundè probavit.

Sed enim non debebat nascentis hujus fideris fulgor intra Patriæ limites manere; verùm exteris quoque illucescere. Sub finem Anni 1650. Illustrissimus Comes *Fridericus Casimirus* antiquioris prosapiæ *ab Ortenburg*, literis ad Vener. Facultatem Theologicam datis petiit, sibi quendam ex junioribus Verbi Ministris mitti, qui in Aulâ suâ Sacris fungeretur. Deliberatione institutâ *Werenselius* noster omnium dignissimus judicatus, cui Munus istud demandaretur, propter egregios in Studio Theologico profectus, vitam hætenùs inculpatè transactam, insignesque alias dotes. Durum equidem erat Patri, Filium, cujus operam ob vires quotidie decrecentes magis magisque sibi necessariam videbat, à se avelli: sed victus Filii aliorumque precibus tandem consensit, ut stationem oblatam amplecteretur, secum sine dubio considerans, sicut Socrates rogatus cujas esset, *Mundanum*, i. e. totius Mundi civem & incolam se vocavit: ita potiore jure Deo consecratos Nasiræos Cives esse Ecclesiæ per orbem dispersæ, Patriæque adeo, tametsi ei plus debeant quam exteris, tamen non prorsus esse alligatos, sed illis eundem, in quamcunque vineæ partem Domino libuerit illos vocare, si vel maximè cum Jona inter Gentes à Fœdere Dei alienas mitterentur. Itaque Noster scitu ac consensu Parentis, veniaque insuper ab Ampliff. Magistratu impetratâ, commendatitiis honorificoque Testimonio ab utroque ordine Politico & Ecclesiastico instructus sub initium Anni 1651. iter bono cum Deo ingreditur, & haud multo post *Ortenburgi* feliciter appellit, Deo Servum suum comitante, & ab omni malo tutum præstante. Ibi loci per
inte-

integrum triennium in Concionatoris Aulici munere eâ cum dexteritate, prudentiâ, zelo & ædificatione est ver-
fatus, ut totius Auditorii, Illustrissimi præsertim Comitum
gratiam, favorem & amorem sibi conciliarit: usque adeo
ut hic postea cum Noster in Patriam revocaretur discedenti in
lacrymas profusus inter alia dixerit: *Quamdiu sibi frustum
panis reliquum sit futurum, sibi illud cum ipso, si eo opus habu-
erit, commune fore.* Aliàs nimis eheu! frequens est, Servis
Jesu Christi malum pro bono rependi. At quanta *Weren-
felsii* felicitas, qui in Ministerio suo aulico eo honore ha-
bebatur, ut illud Pauli ad Galatas jure sibi accommodare
posset: *Me ut Angelum Dei, ut Christum Jesum excepistis.
Testimonium enim reddo vobis, vos, si fieri potuisset, oculos
vestros effossos daturus mihi fuisse.*

Neque verò existimate, Auditores, *Werenfelsij* apud
exteros agentis propterea oblitos esse illos, quibus Ecclesiæ
patriæ cura incumberebat, prout absentis nullam esse recor-
dationem vulgò dicitur. Præclara, quæ in ipso observa-
verant, Dei dona nimis profundos in illorum mentibus
reliquerunt aculeos, quàm ut ulla oblivione deleri potue-
rint. Itaque triennio vix elapso repetendum duxit Basilea,
quod suum erat. Rever. Dn. *Lucas Germlerus* ad Archi-Dia-
conatum Summi Templi Ann. 1653. promotus vacantem
post se reliquit Communem Diaconatum, cui dignè susti-
nendo nemo aptior visus *Werenfelsio*, cujus Virtutum odor
ab Austriæ & Baviaræ finibus ad nos usque se diffuderat.
Jussus igitur in Patriam redire, novoque jugo collum sub-
dere: In quo quidem mirè se exeruit Divinæ Providen-
tiæ ductus. Nam qui ex arcano Dei consilio *Germlero* in su-
premo Dignitatis Ecclesiasticæ fastigio aliquando successurus
erat, prius in infimo gradu ejus locum occupare debuit,
ut in omnibus decurreret per incomparabilis istius sibique
conjunctissimi Viri vestigia. Literis revocatoriiis acceptis,

C

ab

ab Illustrissimo Comite ægrè quidem, at clementer tamen & honorificè cum testimonio optimæ notæ & egregio viatico dimissus est. Redux in Patriam Ann. 1654. ingenti cum cordolio Patrem optimum offendit podagricis doloribus adeò debilitatum & attritum, ut in publicum prodire ampliùs non posset. Quare, ut crebris exercitationibus sacris laboribus olim subeundis tantò citiùs assuesceret, præter ordinarias Communis Diaconi functiones etiam ægroti vices Ecclesiasticas jussus est in se recipere, quod & lubens, dexterimeque, ut omnia, præstitit.

Tametsi autem scipio iste Parenti emerito adeò necessarius esset, visum tamen est Deo, qui omnes nostros gressus regit ac dirigit, & pro lubitu operarios in messem suam mittit, illius operâ in viciniâ uti in succrescente apud Argentinenses Reformatorum Ecclesiolâ. Excurrebant illi hætenùs in Cœtum vel Germanicum vel Gallicum pagi *Bischroweiler* ad peragenda ibi sacra & participandam S. Cœnam: quando Illustriss. Comes Hanoviæ *Fridericus Casimirus*, in honorem Celsissimæ Conjugis *Sibylle Christinæ*, Principis Anhaltinæ, potestatem illis indulsit Religionis suæ exercendæ Templique ædificandi in Pago *Wolphsheim* in superiore Comitatu Hanovico, unâ tantùm horâ ab Urbe Argentoratensi distante. Petentibus ergo aliquem, qui ipsis impetrato tam precioso privilegio ad animarum suarum consolationem usuris à Sacris esset, missus est Ann. 1655. ὁ μακαρίτης, cujus & pietas, & eruditio, & prudentia Ecclesiastica nemini non perspecta erat: missus, inquam, eò est, ut Ecclesiam cultumque in ea publicum ritè constitueret. Secundo ergo Rheno Argentinam devectus Operi Domini per semestre ferè strenuè & cum gaudio incumbit, accurrentibus ad ejus Conciones in *Wolphsheim*, tum præsertim cùm S. Cœna celebraretur, ex viciniâ Religionis Sociis magno numero, insigni ipsorum profectu & solatio. Negotio sibi deman-

demandato egregiè & gloriosè confecto , Ecclesiâque optimè institutâ iterum revocatur in Patriam. Quar e commendato Senioribus Ecclesiæ Rever. Dn. *Matthæo Meriano*, Concionatore tunc aulico in *Hohenloh*, postea verò Ecclesiæ minoris nostræ urbis Pastore Fidelissimo, ex qua statione ante biennium demum & quod excurrit ad æternam requiem transit, cœtui valedixit Concione in *Jud. v. 20, 21.* habita (quæ ipsa concio valedictoria, cujus & *Thomas Henrici* Suffraganeus Basiliensis in suo *Irenico* meminit, ad mandatum præfatæ Celsiss. Principis Anhaltinæ typis excusa est) protinûsque patrios lares repetit, ubi non multò post, videl. d. 17. Nov. 1655. Venerandum Parentem marasmo senili infirmitatibusque arthriticis consumtum amisit, qui animam agens extremo horæ emortalis quadrante memorabilibus his verbis ad *εὐδαμονίαν* se composuit: *Ultimus agon restat, Domine ne desere me, ne te deseram.*

Vidit itaque se aliquâ oneris sacri parte, vicibus nempe Beati Parentis, levatum: sed mox ad altiora, videlicet ad Summi Templi Archidiaconatum, ipsi gradiendum erat, ubi iterum in locum pariter & labores Celeberr. *Gernleri* sub finem Anni 1655. ad Antistitium evecti, succedens amplum invenit Virtutis exercendæ, donaque à Deo accepta utiliter & cum fructu impendendi theatrum sibi apertum. Et profectò quàm strenuum, quàm indefessum, quàm fidelem Dei operarium in statione istâ egerit, verbis eloqui non possum. Loquantur conciones ejus elaboratissimæ, loquantur Catechisationes accuratissimæ, loquantur Collegia innumera privata theórica, præctica, didactica, polemica, disputatoria, examinatória, in gratiam Studiosorum indigenorum & peregrinorum, quorum frequentissimum habuit confluxum, ab ipso instituta. Et ut doceret, nihil oneris sibi esse *ἀβυσσόν*, ipso illo tempore Clariss. Dn. *Joh. Jacobi Buxtorfsii* nuper admodum eheu! rebus nostris erepti, qui scitu & indultu

indultu Ampliff. Senatus Academici peregrinationem literariam instituerat, per quadriennium in Professione Hebraica Vicarium egit.

Sed nec ægrotis & sub premente Dei manu gementibus unquam se subduxit, præsertim Annis 1667. & 1668. quum lues pestifera urbem nostram affligeret, & Collegis in Suño Templo partim senio confectis, partim lue abreptis, onus ferè omne aliquandiu ipsius & Beati *Gernleri* humeris incumberet. Hic certè nihil periculi metuere, animam suam in manu portare, loca infecta intrepidè adire, decumbentes admonere, instruere, solari, ad Deum erigere. Explicuit tristi illo tempore in Concionibus matutinis hebdomadariis ad consolationem & præmonitionem cœtus Psalmum XCI, sollicitatusque postmodum ab Amicis veræ pietatis studiosis lucubrationes suas in publicum edidit, æternum Viri zelo Dei inflammati, fracturaque Josephi commoti monumentum.

Quando verò Dei servitium, cui se addixerat, integrum requirit hominem, de vitæ thorique socia cogitare cœpit, quæ curis domesticis ipsum sublevaret. Despondit itaque sibi D. 9. Jun. Ann. 1656. Virginem lectissimam *Margaretham Gryneam*, Rever. Dn. *Samuelis Grynei*, Pastoris Leonhardini fidelissimi, deque studiosâ Juventute longè meritissimi, & *Maria Buxtorffie* filiam, quæ illum suavissimo contubernio egregiæ prolis, 5. nempe filiorum, totidemque filiarum Parentem reddidit, ex quorum aliquibus 16. nepotes cum 2. pronepotibus magno suo gaudio suscipit: Superfunt autem cum honoratissimâ Matre, quam Deus in tristi viduitate vivido solatio erigere velit, 3. filii, 2. filiæ, 8. nepotes, & 2. pronepotes. Inter quos præcipuè suspicimus ac reveremur Virum Venerandum, & Excellentissimum Dn. *Samuelem Werenselsium*, S. S. Theol. Doct. & Vet. Test. Professore Celeberrimum, ac p. t. Decanum

Dig-

Dignissimum, Collegam nostrum conjunctissimum, in quem cum sanguine *Werenselsiorum, Ryffiorum, Grynaeorum, Buxtorffiorum* etiam quicquid illis inerat pietatis, eruditionis, ingenii, judicii, candoris amabili mixtura manasse videtur. Animus autem non est, Vir Clarissime, laudes tuas conversa ad te oratione deprædicare, quia hoc non pateatur tua modestia, & quicquid dicerem, longè infra dignitatem tuorum meritorum foret, & virtutis denique tuæ fama jam dudum per orbem literatum volavit, ut me buccinatores opus non habeat: cujus luculentum testimonium nobis esse potest nuperrima illa tua perquam honorifica vocatio ab Illustrissimis Deputatis Frisæ Ordinibus ad vacantem Professionem Theologicam in Celeberrimâ Academiâ Franecquerana, quam quoque minimè recusaturus fuisses, nisi & Inclyti Magistratus, Amplissimique Senatus Academici voluntas, & Venerabilis Ministerii preces, & omnibus denique innatus Patriæ, paternæque familiæ amor, tuaque in illam pietas Te apud nos retinerent. Nimirum cum *Bonifacio* illo nostro *Amerbachio summo patriæ bene adamata speretis haud tenuibus præmiis & conditionibus alibi propositis, alieno igne luculentiorẽ ἀντάρτυς credis.* Servet Te Deus, Venerande Vir, Illustre Ecclesiæ & Academiæ nostræ, universæque rei literariæ, præsertim Theologiæ, decus & ornamentum, ut ad seros usque annos porrò inter nos ceu Stella primæ magnitudinis fulgeas, nosque Venerandum τὸν πᾶν Parentem, cujus obitum etiamnum acerbissimè dolemus, in Te Filio quotidie redivivum cernamus!

Sed ut revertatur unde digressa est Oratio, postquam Defunctus noster in Archidiaconatu Annis XV. piè dextreque versatus fuisset, post obitum Rev. Dn. *Theodori Richardi* Pastor Gregis Leonhardini electus est incredibili cum Cœtûs plausu: quem quoque spes de *Werenselsio* con-

cepta nullo modo fefellit. Adeò enim in doctrinâ solidum, in officio sedulum & fidelem, in vita ἀμεμτον, erga quosvis humanum se exhibuit, ut meritò sub pedo talis Pastoris lætarentur. Accessit quoque tunc Inspectura Orphanotrophii nostri, ab Ampliff. Magistratu illi collata, cui ad vitæ usque finem intemeratâ fide præfuit.

At verò gaudium Ecclesiæ Leonhardinæ in luce Pastoris sui haud fuit diuturnum, sed ad momentum duravit. Ad majora enim *Werensfelsus* noster jamjam erat vocandus, & supremus Antistitii gradus illi conscendendus. Luctuosissimus nobis accidit Anni 1675. ingressus morte præmaturâ Viri immortalitate dignissimi, Dn. D. *Gernleri*, Ecclesiæ nostræ Antistitis Vigilantissimi, quem febris ardentioris turbo in annorum flore & vigore celerrimè nobis abstulerat. Jacebant quicquid erat piorum inter nos cordium in squalore & mœrore, fletibus & planctibus universa civitas personabat, & Viri Dei jacturam resarciri posse omnes desperabant: quando Deus nostri misertus ostendit, quem ipse elegisset, qui rem Ecclesiæ nostræ penè deploratam restitueret. D. XI. Maji ejusdem Anni in splendidissimo Concessu præcipuorum Coetûs Summi Templi membrorum non multum deliberatum, aut in partes itum: omnes unanimiter in solum *Werenselsium* respicere, eumque dignum judicare, qui *Gernlero* ad meliora evocato sufficeretur. Eligitur ergo ὁμοθυμαδὸν Pastor Ecclesiæ Cathedralis, postriedie verò Summi Magistratus autoritate Antistes totius Ecclesiæ Basiliensis, & Archidecanus Ecclesiarum Provincialium dicitur. Et ut honoris pariter ac oneris cumulus ipsi accederet, ab Ampliffimis Academiae Proceribus Professor quoque Locorum Communium & Controversiarum Theologicarum designatur.

Quâ cum humilitate, quo cum timore ac tremore novum munus difficultatum ac laborum plenissimum in se susceperit,
malo

malo ipsius τῆ μακαρίτης, quàm meis verbis vobis repræsentare. Ita enim in Actis Ecclesiasticis post narrationem suæ Electionis ad Deum conversus scriptum reliquit : *O Domine , quis sum ego , quæ vita mea , quæ familia mea patria , ut primario in Ecclesia Pastoratu , & Professione tam eminenti in Academia defungar ? Indignus sum honore isto , impar oneri : & quis ad hæc idoneus ? Tu , qui solus potes , dona concede necessaria , in infirmitate mea exere robur tuum , & laboribus secururis tuam affunde benedictionem.* Nec certè frustranea fuerunt pia ista suspiria : concessit Deus Δωτῆρ ἐλάων servo suo ἰκανότητα , ut mira , ut ne dicam stupenda facilitate ardua quævis expediret.

Postquam ergo Cœtui Leonhardino non sine gravi animi commotione valedixisset , D. 30. Maji Dominicâ Trinitatis corpore non usque adeò valido ex quadam ventriculi imbecillitate Pastoratum Summi Templi tremebundus auspicatur , tractans pro concione illud Pauli ad Colossenses : *Grate pro nobis , ut Deus aperiat nobis ostium sermonis , ut loquamur mysterium Christi , &c.* Noverat scilicet , Ministris Verbi in munere difficilimo nihil æquè opus esse , ac preces & intercessionem Auditorum apud Deum.

Ut verò tanto majore cum autoritate Professioni sibi demandatæ præesset , modo veteri ac in Academiis recepto supremi Doctrinæ Theologicæ honores ipsi erant capessendi. Quare præmissis talibus speciminibus inauguralibus , ex quibus quantum fructus & emolumentum ex futuris ejus laboribus ad studiosam juventutem redundaturum esset , cui libet ominari licuit , à Vener. D. D. *Joh. Rodolfo Westenio* Patre in splendidissimâ pariter & frequentissimâ Panegyri S. S. Theol. Doctor solenniter renunciatus ; successu verò temporis , cum in Veneranda Facultate mutationes acciderent , Ann. 1685. ad Veteris ; Anno verò 1696. ad Novi Testamenti Professionem translatus est.

Qui-

Quibus sibi commissis Provinciis ita est defunctus, ut in alternatione laborum & occupationum præcipuas suas quæreret delicias, illud supremi Ecclesiæ Pastoris imitatus: *Esca mea est exequi voluntatem ejus, qui misit me, & perficere ipsius opus.*

In concionibus præcipuos Vet. ac Novi Test. libros explicuit: typis quoque excudi curavit pene ducentas funebres aliasque miscellaneas conciones, unam præsertim de S. Cœnâ, quâ litem Evangelicorum, circa istud Sacramentum dilucidè exponit, necessitatemque ac media illam componendi fusè repræsentat. Docuit autem pro suggestu perspicuè, nervosè, sine affectatione, cum gravitate Virum Theologum decente, omnia dirigens ad ædificationem, nihil ad ostentationem: secus ac illi, qui in sermonibus sacris pompam, stylum, vocem gestusque theatricos affectantes se ipsos prædicant, non Christum; sæpè etiam animi sensâ ita obscurè involvunt, quasi intelligi vererentur. Extant ab eodem occasione solennium supplicationum & jejunii dierum typis excusæ XXXVI. Precum formulæ, spiritu pietatis, devotionis & fervoris plenissimæ. Cœpit etiam adornare librum precum ordinariarum in usum plebis Christianæ: & dabit fortè Deus, ut ab alio Servorum suorum ad umbilicum deductus bono publico aliquando in lucem edatur. Optavit scilicet ὁ μακαρίτης, quando in extremâ senectâ Arti precandi indefesso studio vacavit, precans aliquando mori, quod & Sancti Augustini olim votum fuit. In regimine Ecclesiæ prudens fuit & circumspèctus, in disciplina severus, in eliminandis omnis generis scandalis & abusus fervidus, cujus nobis ante quinquennium luculentum specimen dedit in Reformatione Baptismi, qui cum hætenus post dimissum Cœtum in choro Templi præsentibus non nisi Susceptoribus & Mulierum aliquâ turmâ administratus fuisset, ipso urgente ab eo tempore coram integro cœ-

tu

tu administrari solet: quod quin ἐγγυμῶνας καὶ κατὰ τάξιν fiat, ambigi non debet. Cum enim Baptismus Sacramentum sit receptionis in Ecclesiam, decorum omninò est, ut quibus confertur, precibus totius Ecclesiæ Divinæ gratiæ commendentur, communioque cum Jesu Christo ejusque corpore mystico & salutaribus beneficiis sacro isto sigillo publicè illis obfignetur.

Consilia & Memorialia variis in casibus Inclyto Magistratui amplà cum materiæ, de qua agebatur, diductio-
ne exhibita egregium sunt argumentum solidissimæ ejus in rebus religionis & salutis scientiæ, experientiæ, nec non pro Dei gloriâ zeli. Sed & privatis quibusvis, quibus liberum semper ad se aditum permisit, facillimum se præbuit in rebus dubiis consiliarium: Ægrotos, etiam cum jam gravis esset annis, visitare, solatiisque divinis imbuere, egenorum, exulum, viduarum, orphanorum undique ad ipsum affluentium vulneribus balsamum beneficentiæ infundere in summo posuit gaudio ac voluptate. Summatim ut dicam, Pastorem bonum & paterne affectum se omnibus probavit: Pastorem, cujus unicum studium, *perditam oviculam requirere, abjectam reducere, confractam obligare, ægotam consolidare, & unamquamque jure pascere.*

In Professione Locorum Communium & Controversiarum Theologiam docuit Studiosisque instillavit secundum methodum Compendii Wollebiani: In tractatione Veteris Testam. præter enarrationem potiorum Psalmorum Davidis telam à Beato *Gernlero* cœptam, explicationem videl. Prophetiæ Danielis absolvit: Opus dignissimum, quod publico tandem aliquando communicetur. Professioni Novi Testamenti admotus Acta Apostolorum piè, solidè, eruditè, ut omnia, explicuit. Præter Disputationes ordinarias hebdomadarias extraordinarias & solennes quamplurimas habuit de variis argumentis: ut *de*

D

Colla-

Collatione primi & secundi Adami XII. De Traditionibus Ecclesie Romanae II. De Methodo novâ Pontificiorum cum Protestantibus disputandi III. De Deo, quâ agitur potissimum de Atheis & methodo novâ eos convincendi I. De Judicio à Domo Dei incipiente VII. De Morte & Sanguine Christi, seu precio Redemptionis nostræ unico, pro solis Electis soluto IV. De Partu Virginis, filioque ejus hoc partu prognato Emanuele I. De Velamine Judæorum cordibus impendente ex 2. Cor. 3. 15. X. De Sabbathi Moralitate III. De Waldensibus II. De Mystero Pietatis & Iniquitatis I. Quæ Capita ea soliditate, eruditione & perspicuitate est executus, ut non solum dociles facilè in sententiam suam pertraheret, sed & pertinacissimum quemque de veritate invictè convinceret.

Neque verò in innumerabili ista occupationum sacrarum varietate à se impetrare potuit Noster, quin aliquid sibi temporis & horarum subduceret habendis ac continuandis Collegiis privatis, Juventutique Deo consecratæ ad veram pietatem, solidamque divinarum rerum notitiam formandæ. Suum enim esse putavit, ad instar Solis lucem cognitionis ex S. Scriptura haustæ etiam illis communicare, qui aliquando ad Verbi Ministerium admissi in Ecclesia seu stellæ fulsuri essent. Cæterùm receptæ apud nos Theologiæ ita tenacem se ostendit, ut simul *φιλαδελφίας* esset studiosissimus, nec qui novi quid traderent, modò ne arietaret in fidei analogiam, propterea insectaretur, illud Christi firmiter tenens: *Scribam ad Regnum Cælorum edoetum instar Patris familiæ à thesauro suo novâ & vetera depromere.* Quamvis illorum supercilium ægrè ferret, qui veteribus planè contemptis, non nisi in nova feruntur, hæcque cæco statim assensu, non adhibito discretionis judicio, quo omnia probanda, bona verò retinenda, adoptant.

In Dignitatibus insuper Academicis, *Rectoratu* videlicet quem

quem ternâ , & *Decanatu* Vener. Facultatis , quem undenâ vice gessit , nec non Visitatione Gymnasii (in quo 55. promotiones scholasticas habuit , novamque Classẽm docendæ Calligraphiæ & Arithmeticæ , approbante Senatu Politico & Academico , instituit) acceptum à Deo diligentia , dexteritatis, fidelitatis talentum Proceribus & Collegis ita probavit, ut nemo esset, qui non Divinam gratiam in eo gratè agnosceret, & revereretur.

Quod ipsum non latuit Viros præclaros & celeberrimos apud exteros, quibuscum Defuncto nostro arcta intercessit necessitudo, crebrumque literarum commercium : Quales fuerunt in Helvetia Tiguri : *Joh. Henricus* & *Joh. Jacobus Hottingeri*, *Waserus*, *Ernius*, *Klinglerus*, *Mülleri*, *Suiceri*, *Lavateri*, *Hofmeisterus*. Bernæ : *Hummelius*, *Hübnerus*, *Straussius*, *Bachmannus*, *Lüthardus*, *Nicolaus*, *Albinus*, *Rodolfus*, *Leemannus*, *Lucius*. Schaffhusii : *Schalichius*, *Pfisterus*, *Vidius*, *Ottius*, *Huberi*. Sangalli : *Hofmannus*, *Hæggerus*, *Wegelin*, *Baumgartnerus*. Laufanæ : *Müllerus*, *Schönauerus*, *Davellus*. Genevæ : *Mestrezatius*, *Tronchinus*. Heidelbergæ : *Spanhemius*, *Joh. Ludovicus* & *Sebastianus Fabricii*, *Ramspeckius*. In Hassia : *Stöckenii*, *Heinii*, *Reinholdus Pauli*. Gedani : *Adrianus Pauli*. Quibus aliunde accedunt *Johannes Duræus*, *Gantefuilerus*, *Van Mastricht*, *Van der Wayen*, *Guilielmus* & *Gerhardus van der Meilen*, *Nethenus*, *Hildebrandus*, *Gürlerus*, *Cramerus*. Et ex Galliâ : *Graverolius*, *Antillonius*, plurimique istius nationis Ministri exules. Frequentissimum tamen & ordinarium ferè illi commercium fuit cum Excellentissimorum Theologorum quadrigâ *Francisco Turretino*, *Joh. Henrico Heideggero*, *Joh. Friderico Miegio* & *Samuele Andrea*, quorum laudes & in Ecclesiam orthodoxam merito nulla ætas obliterabit.

Scivit & abundè scivit , ac nobis nunquam non inculcavit , *erubescere quamvis præclaram doctrinam , quam propria reprehendit conscientia* , adeoque in id omne studium inten-

dit, ut Theologus esset λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, sanæque doctrinæ vitam jungeret inculpatam. Quo zelo pro Dei gloriâ & erudicatione scandalorum agrum Ecclesiæ & Civitatis nostræ infestantium arserit, quâ fuerit in paternam Dei providentiam fiduciâ, quàm nitido veræ & infucatæ pietatis exemplo sine ulla hypocrisis nobis universis præfulserit, vos Auditores testes appello: qui itidem probè nostis, quàm fuerit sobrius & temperans erga se, quantus Mundi ejusquæ vanitatum contemptor, quàm validus affectuum domitor, candidâ charitate, mansuetudine, lenitate cum quibusvis, etiam quos sibi maximè inensos noverat, agens, omnibus accessibilis, omnibus affabilis. Superiores coluit tanquam Patres: Magistratui ipse exhibuit & subditis inculcavit debitâ observantiam & obsequium: æquales dilexit tanquam Fratres inferiores tanquam filios paternâ benevolentia est profecutus: erga Collegas non rixosus aut imperiosus, sed humilis, pacificus, humanus, qui dona Dei etiam in minimis agnosceret ac æstimaret.

Hinc omnibus, qui familiariorem illius notitiam habebant, gratus & acceptus semper fuit, etiam Principibus & in authoritate constitutis Viris: Inter quos præcipuè venerationis ac humilimæ observantiæ ergo nominamus præter ante memoratos *Fridericum Casimirum* Comitem Ortenburgicum / ejusque Cellissimam Conjugem *Sibyllam Christinam*, Serenissimum Principem & Marchionem Badensem *Fridericum Magnum*, (cujus pro eâ, quâ semper fuit in Academiam nostram ejusque Prostatas gratiâ & clementiâ, illustrissimâ præsentia nunc fruimur & lætamur) cum Serenissima Conjuge & Sorore: Nec non, *Georgium* Ducem Wirtembergensem Cellissimum, qui Nostrum crebris literis amoris ac benignitatis plenissimis honoravit: Legatos itidem Ordinum Fœderati Belgii ad Helvetios, *Malaperzum & Valkenierium*: ut & Legatos Helvetios variis occasibus *Fridericum item Casimirum Comitem Hanoviæ*, sioni-

fionibus, præsertim in ultimo nostro diffidio intestino, ad nos missos, non Reformatae tantum, sed & Pontificiæ Religionis, qui ipsum sæpiùs inviserunt, ejusque consiliis lubentes usi sunt.

Sed enim quum etiam *Tentatio* numeretur inter characteres veri Dei Ministri, placuit supremo rerum nostrarum Arbitro τὸν ὄντων ἐν ἀγίοις variâ cruce, dum adhuc inter nos ambularet, exercere, non solùm quando dimidia liberorum pars, inverso factorum ordine, in æternitatem illum antecessit; sed & præcipuè doloribus podagricis ac nephriticis, quibus subinde corripiebatur, & tantâ cum vi corripiebatur, ut aliquando inter concionandum actionis vehementiâ calculum haut infimæ magnitudinis de se emisserit. Egregiè de Malo isto ad Jodocum Gaverum Erasmus: *Quam multi morbi, inquit, sunt, qui vincunt virgas, ungulas, secures & cruces? Quot annis multos disruiat podagra? Quot excoriatio renum & vesicæ? Quot Calculus meus carnifex? Leges quum maximè servium dissecant vivum in quatuor partes, priusquam attingant vitalia. At ego crediderim minus sensurum cruciatus, si cui membratim corpus dissecetur, quàm qui sentit calculum sub imis costis, ac circa venarum, quas meseraicas appellant Medici, angustias servientem.* Noster verò adeò non fractus Mali istius violentiâ, ut quum intus faviret hostis, non nisi hymnorum sacrorum cantatione dolorum acerbiter mitigaret, compositis aliquando inter exquisitissima calculi tormenta hiscè versiculis:

Pondera qui scelerum portasti Christe meorum,

Tolle dolorificos renum ramenta lapillos.

Adeò mirè, adeò gloriosè in servo suo triumphavit Spiritus Christi, in ejusque infirmitate virtutem suam exeruit!

Quando verò etiam invidia Mundique odium ac contemptus à tergo sequitur fidelem Christi Ministrum, non caruit quoque Noster suis malevolis, qui optimè ab ipso

dicta & facta in malam partem interpretarentur, quorum verò dicitur adeò non passus est se à legitimo tramite dimoveri, ut tantò audentior, quò superna ipsùm trahebat vocatio, pergeret. Confusus nempe bonæ conscientia nihil sibi ab humano judicio metuit, sed illi omnia reliquit, *qui judicaturus est res tenebris occultatas, & manifesta faciet consilia cordium*: lubens meritoque idem cum Prophetis & Apostolis fatum subiens, præposterumque mundi judicium contemnens, ne fortè *si hominibus placeret, servus Christi non esset*.

At ò immensam cœlestis Patris bonitatem, qui quum nolit suos sub onere crucis & tentationum succumbere, *Werenselso* dulcia innumera amaris miscuit! Quid dicam de fide illius in Deum, & quem misit Jesum Christum immotâ, de Pietate illius & animo sua sorte contento, de conscientia illa, qua mediis semper fuit tranquillus in undis, de donorum spiritualium abundantia ad exantlandos sibi injunctos labores, & sustinendam munerum dignitatem, aliisque ejusmodi, quæ meum eloquium longè excedunt? Quoad reliqua conjugium nactus exoptatum, & per illud clarissimis Literatorum familiis insertus, in liberis à se genitis vario fruitus est gaudio & benedictione, præsertim in Celeberrimo Filio, quem jam ad ultimam tendens senectam, indicibili suo solatio, Collegam sibi adjunctum vidit. Corpus quoque, si illas, quas antè memoravimus, infirmitates excipias, semper habuit validum, senectutis molestiis parum & ferè nihil debilitatum. Sed nec animi vires, memoria, ingenium, judicium in effœta illa ætate quicquam defecere: quod quin insigne Divinæ Bonitatis argumentum sit, nemo, credo, est qui in dubium vocare aufit.

Calvini illud piè dictum: *Vultis me otiosum à Domino deprehendi?* ut & illud Hieronymi: *Felix & omni dignus beatitudi-*

anitudine, quem senectus Christo occupat servientem, animo volvens Conciones in Evangelia, ut vocant, Dominicalia antè biennium demum linguâ vernaculâ in lucem emisit: Opus ad veram pietatem & solidam mysteriorum divinatorum notitiam quibusvis etiam simplicissimis ingenerandam maximè idoneum. Nimirum uti Sol occiduum rubedinem aliquam in cœlo post se relinquit, cujus ductu Viatoribus iter prosequi licet: Ita beatus noster Pater jamjam hinc migraturus, oreque posthac nobis non amplius locuturus, loqui tamen etiam post mortem voluit scripto, viamque salutis nobis monstrare, justum ducens cum illo, cujus nomen gestabat, Apostolo, quamdiu esset in hoc tabernaculo, expergefaccere nos per submonitionem, ut qui sciret, citò futurum, ut deponeret tabernaculum suum.

Sæpius nobis est testatus, hoc unum sibi in votis esse, ut ne aliquando ad functiones sacras ineptus fieret, sed sibi ad finem usque vitæ Deo servire daretur, id est, ut è medio cursu bonorum operum subveheretur in cœlum. Deus, qui preces & sancta fidelium desideria non aspernatur, etiam voti istius fidelem suum servum compotem fecit. Festo Ascensionis Anni præteriti 1703. bis in Templo Cathedrali magnâ cum Coetus consolatione & ædificatione peroravit: mane quidem de Ascensione Christi; vesperi verò de tergemina fidelium Ascensione, quoad cogitationes & desideria in hac vita; quoad animam in morte; quoad corpus denique & animam in die Judicii. Nihil restare videbatur, nisi, ut, quod verbis docuit, suo exemplo probaret, atque adeò non Doctorem saltem, sed & Effectorem verbi se ostenderet. Quare uti hætenus cogitationibus non nisi in cœlo versatus fuit, *oblitus eorum, que à tergo sunt, & ad ea que à fronte sunt contendens*: ita nunc quoad animam spiritum immortalem terris aurisque relictis cœlestes sedes actu sibi occupandas ratus ad discessum se præparavit.

Statim

Statim enim post peracta illius diei sacra sentiens ex peripneumoniâ surgentes infirmitates, cum respirandi difficultate, horam suam præstò esse auguratur: hinc domo sua, familiæque negotiis dispositis, ad beatam ἀνάλυσιν se componit, omni mentis aviditate ad Christum properans. Momentibus nobis, expectandum cœlestis Archiatri, cujus manus nunquam est decurtata, auxilium, *Duplex*, inquit, *Dei est auxilium, restitutio in hanc, & translatio in meliorem vitam: & hoc posterius longè præstat altero illo*: addens porrò singulari cum ardore ac devotione: *Domine, aut mitiga, ut possim sufferre; aut sana, si opera mea diuinius utilis esse potest; aut salva, si terminus vitæ adest, quod est optimum*. Dixisses, Virum Dei non ad mortem, sed ad discessum in Patriam se accingere: Tantâ erat animi tranquillitate, & ne minimi quidem extremi hostis terrores illi ingruebant. In maximis cordis angustiiis animo erat composito, in nullas se effundens querimonias, ut qui sæpius acutiores longè dolores sustinuisset. Peccatorem se esse, inquires, nec meliorem aliis: Tolerandum ergo sibi in patientiâ & spe, non quiritandum, si iisdem cum aliis malis subjiciatur. Mirè interim etiam sub virgâ castigationis in Deo Servatore suo lætatus, non cessavit interdium noctuque suspiria & preces ejaculatorias (nam prolixam orationem non permisit pectoris oppressio) ad cœlum mittere, jubens quoque suos paulò antequam exspiraret, preces sibi prælegere, & ad ultimum usque halitum, linguâ jam deficiente, intentus in ea, quæ ex Dei verbo à Reverendo Collegâ Wollebio ipsi ingerebantur solamina. Nec fuerunt preces istæ frustranæ: Audiit eas, qui numerum dierum nostrarum & temporis mensuram ante tempus præfinivit, & in tabulis suis consignavit: Ille vitæ & mortis arbiter Jehova luctantis, sed & vincentis *Werenselsii* animam septimo à decubitu die, Maji XXIII. Ætatis verò Anno *Septuagesimo sexto*, ad beatæ immortalitatis consortium evocavit.

Quod

Quod mortale sui habuit, juniorum Ministrorum humeris elatum, & in Æde hac prope Antecessoris in Domino requiescentis, *Johannis Wollebii*, cineres contumulatum, in tanto auditorum & spectatorum omnium ordinum, sexuum ac ætatum confluxu, ut Templum vix spatiosum satis esset omnibus continendis. Ex quo, quàm graviter tota nostra civitas mortem istam tulerit, arguere licuit.

Et profectò erat tunc, imò adhuc dum est, locus querimonix Davidis super morte Abner: *An nescitis, Principem & quidem magnum cecidisse in Israël?* Quis enim piæ mentis Eliæ isti cœlos adeunti non gemebundus inclamasset: *Pater mi, Pater mi, currus Israelis, & equites ejus!* Absit, procul absit, ut dicamus, ætate fuisse gravem, atque adeo ad mortem maturum. Si enim vetus annis, viridis adhuc fuit corporis animique dotibus: Et notum, inter gravissimas Dei pœnas referri Senum benè meritorum mortem.

Nostrum ergo est, Auditores, intimo dolore affici ob vulnus nobis inflictum, & ne nive istâ dissolutâ multum inter nos luti fiat, peccatorum nostrorum culpam, &, quæ illis accenditur, Dei iram contritis mentibus deprecari, assiduisque supplicationibus apud Patrem illum luminum instare, ut quæ nobis restant Sanctuarii luminaria facta tecta conservet, aut si quæ inevitabili æternæ providentiæ decreto subinde extinguantur, ut in eorum locum alia sufficiat, ne à tenebris ignorantix & impietatis obruamur.

Cæterùm gratulemur Defuncto nostro beatam quam adiit æternitatem, nec inanibus votis eum ad nos reposcamus, qui depositâ mortalitate & universis sæculi arumnis in refrigerio apud Deum vivit. Si damnum nostrum ex ejus funere acceptum dolemus, non est quòd ipsum lugeamus, qui post innumeras, quibus in hoc mundi salo

E

jactatus

jactatus est, procellas in salutis portum feliciter introiit, quæcunque sub Sole fiunt altum despiciens. *Lugeatur certè mortuus*, ut hoc mihi de suo concedat Hieronymus, *sed ille, quem gehenna suscipit, quem tartarus devorat, in cuius pœnam æternus ignis æstuat.* Quos verò Deus porrectâ de cœlo manu ad se trahit, potiùs beatos prædicemus, nec *doleamus, quòd tales amiserimus, sed gaudeamus, quòd tales habuerimus.*

Fructu ergo, ô Sancte Pater! (ad Te enim extremum se convertit nostra Oratio) fructu lætus cœlestium gaudiorum deliciis. Quem nobis prædicasti Triunum Deum, quem docuisti crucifixum, & ex angustia creptum, atque longè supra omnes Thronos, Dominationes & Principatus exaltatum Jesum Christum Servatorem in gloriosa cœlitum panegyri coràm aspice, vide, contemplare. O Te beatum, qui emenso tandem post tot lustrorum agonas tibi proposito stadio à labore ad quietem, ἀπὸ τῆς ἐκ μέρους ad τὸ τέλειον, à fide ad aspectum, à cruce ad gaudia, à contumelia ad gloriam, à planctu ad juba, & per tenebrosam mortis vallem ad cœlestem Hierosolyman, splendore divinæ Majestatis coruscantem, tam feliciter, tam tranquillè transiisti, & qui facem Verbi in cœlo mystico militantis Ecclesiæ nobis prætulisti, nunc in Ecclesiâ triumphante *fulges ut splendor firmamenti, & tanquam Stella in seculum & in æternum!*

Vivet, vigebit indelebiter in mentibus nostris Tui memoria, nosque ad eadem, quam nobis præcessisti, viæ strenuè insistendum fortiter stimulabit, ut, quemadmodum nobiscum fuisti, nosque ad limpidissimos Evangelii rivulos per semi-seculum duxisti, aliquando in aternitate pariter Tecum simus, ubi *Agnus ipse, qui in medio Throni est, nos pasturus & deducturus est ad fontes aquarum, Deusque abstersurus omnem lacrymam ab oculis nostris.*

Sed quorsum ista loquimur beatissimo cœlorum incolæ,

læ, qui nos ignorat, cumque rebus nostris nihil amplius commune habet?

Quin ad Dei Filium vocem nostram attollamus, à quo solo consolatio & auxilium nobis advenit.

Tibi igitur, ó Animarum Ἀρχιποιμῆν, Jesu Christe, qui ad Patrem abiens alios quidem Apostolos, alios verò Prophetas, alios autem Evangelistas, alios autem Pastores ac Doctores dedisti, immensas agimus gratias, quòd jam inde ex quo Evangelii lucem ex tenebris Papatús splendescere jussisti, Ecclesie & Academia nostra pios semper Prostatas, in eorumque numero fidelissimum tuum servum PETRYM WERENFELSIUM indulxisti, sanctisque eius laboribus divinæ tuæ benedictionis rorem affudisti. Magnum erat & incomparabile gratiæ tuæ donum, quod in ejus persona nobis largitus es: sed profundum quoque & dolorificum vulnus, quod morte ejus accepimus. Non adversamur sapientissimæ tuæ providentiæ, neque quòd depositum illud tuum à nobis reperieris murmuramus, sed ἀχαριστίαν nostram accusamus, qui tam precioso deposito multis modis nos indignos reddidimus. At, O clementissime Servator, in irâ quæso memor esto tuæ misericordiæ, & Doctoris nobis abrepti damnum, maximum illud quidem & luctuosissimum resarci, eoque sine duplam Spiritus, qui super illo quiescebat, mensuram Successori in officio admetire, ut pallio istius Eliæ indutus per ejusdem vestigia quaquo modo incedat, inque plantatione ac rigatione sua omnipotentem tuam manum, quæ sola incrementum dat, experiatur. Tu, ó Sancte Israelis, sanctum tuum inter nos asserere Verbum: defensores ejus ac nutricos, inclutum inprimis nostrum Magistratum, tuere. Tu prædocentium & discipulorum cætus conserva, Ecclesiamque & Academiam hanc nostram gratiosis oculis respice: quos adhuc tuâ gratiâ reliquos habemus, quosque porrò dabis Pastores & Doctores diu nobis salvos relinque, ut per illos veritas tua, quæ secundum pietatem est, contra erroniam strophas fortiter vindicetur, nosq; in fidei unitate immoti stabiliamur & conservemur. Ex-

audi gemitus illorum, qui ob fidem ac professionem Nominis tui in carceribus tenebrosis, Cœnobiorum claustris, & triremibus crudelitatis Antichristiana victima sunt, aut per deserta, montes & terra cavernas palabundi oberrant. Usque quò, Domine, quiescet sceptrum iniquitatis super sorte iustorum? Evigila, ô Custos Israël, & Ecclesie plus quam Scythicam ac Phalaricam barbariem à gloria tua hostibus hætenus perpesse καὶ πρὸς ἀναψύξεως in conspectu tuo iterum concede. Instaura ruinas Sionis, ædifica muros Hierosolymæ. Pone metam & limites Martis furori, & pacem rerum optimam, sed pacem sinceram, pacem firmam ac stabilem orbi Christiano, sub presentium malorum pondere fatiscenti & ruinam minnanti, tandem aliquando redde. Averte oculos à peccatorum inter nos grassantium illuvie, & per Spiritum sanctitatis tuæ sordes nostras ablue. Sis semper tutum nobis præsidium, & inter decumanos, quibus omnis nostra vicinia horrendum jaçtatur, fluctus porro nos erectos & incolumes esse jube, ut non solum ipsi sub vine & ficu quisq; sua securè agere, sed & aliis dispersis, proscriptionis, exulibus undiq; ad nos advolantibus exoptatum porro Zohar esse queamus. Da deniq; , ut exitum conversationis Beati nostri Præsulis WERENFELSII contemplantes ejus fidem imitemur, atq; adeò ad discessum ex hoc mundo paratos nos semper teneamus, ut quum hora ista fatalis præstò erit, ex hac turbâ & colluvione ad illud cœlestium animorum concilium cærumq; proficiscamur, ubi procul aufugiente gemitu & tristitia in immediato Tui aspectu gaudiorum ac lætitiarum plenitudine fruemur, Teq; cum Patre & Spiritu Sancto celebrabimus & glorificabimus in æternum.

Amen.

D I X I.

EPI-

EPICEDIA
IN OBITVM
BEATE DEFVNCTI
WERENFELSII.

EPICEDIA

missa ex

GERMANIA.

I.

Augusta Rauracorum, ut extulit parena
 Chrysofomo virtute Werenselsium,
 Amisit entheæ mentis Virum & gravem,
 Lapsi decus prægrande nuper temporis,
 Nunquam sequuturis tacendum seculis,
 Quod & scholam templumque magnis dotibus
 Beavit. Hinc Virum sepultum flebili
 Luxit sono: sensit jacere gloriam
 Suam, nec amplius recludi oracula
 Ab ore facundi piique Rhetoris,
 Qui Doctor acris atque veri præpotens
 Vindex, secundus nulli Avorum, præfuit
 Sacro ordini, prudentiæ vi nobilis,
 Rari Vir exempli, *piè qui præstitit,*
Quod dixit, Ofor omnis oris subdoli,
 Offuciis procul remotus fontium,
 Laboribus par munerum gravissimis.
 Hunc Curiaë luget Senatus inclutus;
 Hunc tota Civium bonorum concio
 Plorat, gemens silere *Werenselsium,*
 Quem Patris instar optimi suspexerat.
 Nec luctui foret modus, nî *Filius*
 Germen Patris celebre *Werenselsius*
 Hunc temperaret, & cathedram jam Scholæ
 Ornare pergeret, *paterni nominis*

Tradux

*Tradux gravis ; sed & dolorem hoc mitigat,
Zwingeriana Suacla quòd pascit gregem
Christo sacrarum : Utrumque sospitet diu
Sionis Altor almus & custos potens !
Stat interim stabitque Werenfelsii
Antistitis post fata Nomen inclutum,
Canendum Eoo , & occidenti climati.*

Supremo honori magni Theologi
Dn. PETRI WERENFELSII
Ecclesiæ Basileensis nuper Antistitis vigilantissimi & facundissimi
Nec non
Academiæ Doctoris & Professoris longè celeberrimi
posuit

JOH. LAURENTIVS CROLLIVS S. T. D.
ejusdemque in Academia Märburgenfi Profess. Ordinar.

I I.

Ille tuus, Basilea, fuit Wernfelsius! eheu!
Da gemitum & lacrymis grandibus ora riga!
Ille fuit! multum visa es quo sospite felix,
Ille fuit! visa es quo moriente mori.
Ille fuit! qui Te Pietatem & sacra docebat,
Ille tuis vindex moribus, ille fuit!
Ille fuit! Tibi qui toties pia Numina flexit,
Et meruit precibus optima quæq; suis!
Ergo age! nunc dites stillent Tibi lumina fletus:
Ergo age, & in lacrymis disce natare tuis.
Nulla admitte animo tantilenimina luctus,
Crede mihi, nimius hic nequit esse dolor.
Ille equidem multos Tibi tam bene profuit annos,
Et quot non alius, commoda multa tulit,
Nec nisi post seram subiit sua Fata senectam,
Cum jam vita homini longior esse nequit.
Ast eheu! Patriæ qui tot bona contulit Urbi,
Quoq; carere ullo nesciit illa modo,

*Is certe aeternam debebat vivere vitam
 Incolumis, nunquam debuit ille mori.
 Aequo Vir Patriæ fuit hic magis utilis, hoc jam
 Plus lacrymarum ejus mors peracerba ciet.
 Sed bene prospiciunt cœlestia Numina Nobis,
 Et damnum hoc pulcra conditione levant,
 Dum tali Nos Nato & Successore bearunt,
 Atq; ita Divinum restituere Senem.
 Ac Nos sic certè reparata hæc damna videmus,
 Aut ea jam nullis sunt reparanda modis.*

JAC. CHRISTOPHORI ISELII, Basil.
 In inclyta Catt. Acad. designati Histor. atq; Eloq. Professoris.

III.

BErwãhstes Heiligthumb! Betrübter Sions Berg!
 Die Sonne wird nunmehr ein schwarz Cometen Werk;
 Dein Nathan sinckt erblaßt in Lechens Trauer-Höle;
 Ach werthes Israel/ dem so der Pfeiler bricht!
 Dein treuer Lehrer wird durch sterben hingericht!
 Es greiff an Jammer-Noth Leib / Herzen / Marck und Seele;
 Mein Vatter / treu von Rath / auch ich fühl diesen Fall/
 Die Post daß du erblaßt ist mir ein Donner-Knall;
 Mich kränckt daß ich nicht kan ein Mausoleum bauen /
 Und daß ich nicht gekonnt abstattten Danck und Pflicht
 Vor das/was Vatter-Treu an mir hat aufgericht.
 Doch soll ich nicht mehr hier dich mein Eliam schauen/
 So gönne daß ich dir / mit seuffzen darff nachsehn
 Und wünschen daß dein Geist mich doppelt mög antwehn/
 Mit Thränen wil ich dich tieff in mein Herz begraben /
 Es soll die Kindes-Pflicht hier Sarg und Bahre seyn;
 Im Segen bleib dein Ruhm; Es steh umb deinen Stein:
 Ruht werthe Schale/ ruht/ Gott wolt den Kernen haben.

Eigentliche Traur-Gedancken eines mit dem
 Leib entfernten/dem Geblüth und Gemüth nach
 ganz nahen Freundes.

IV.

IV.

Sic ergo haud semper *durat*, mea Patria, *Petra*,
Petra, cui vere nomen & omen erat.
 Fallor : *Petra* tuis fuerat Templisque Scholisque,
Petraque nunc *durat* semper in æde Dei.
Durat, & ut *duret*, voveo, tibi *Petra salutis*
 Unica, quamque loco nemo movere potest.
 In cathedra Patris tibi præstat Filius ipse
Petram, qui merito nomen & omen habet.
Gratia, *Consilium*, *Auxilium* tibi dentur in illo,
 Quem Successorem iussit adesse Deus!
 Hic intrare Domum fausto molimine *cogat*
 Multos, & felix monstra nefanda *domet*.

Argentorato misit
 M. ANDRÉAS HEY, Cœtus
 Reformati Minister.

V.

Hinc ubi Meisnemium *liquidis* Glanus *alluit undis*,
Quas fundo lacrymas accipe, Rhene, *meas* :
 Rauracidum *fulgens*, *quantillum est vivere ! lumen*,
Delicium, *sacri gemma decusq; chori*;
 Ille *mibi multisque* Idem Venerabilis *ebetu* !
 Wernfellus *vix triste peregit iter* !
Quid sinis intactum ? quid rotum ? deniq; quidnam
Immune est legis, *Mors furibunda, tuæ ?*
Sit satis in Martem servire ! quid Artis alumnos
Tangis, & in Musas arma timenda rapis ?
Sit satis in fungos falcem demittere : tantum
Quid rapis Heroem ? quid rapis ante diem ?
Ante diem rapitur, *Cumæis dignior annis*,
Cum quo Rauracidum gloria, splendor abit.
Tollitur, ab ! nullum Sophies discrimen habetur,
Grex Pastorque, idem casus utrumque manet.

F

U

Qui simul ac nostras rumor pervenit ad aures,
 Ultima Doctorem verba dedisse solo,
 Non aliter dolui, quàm qui transfossus acuto
 Ense cadit nudâ semicadaver humo:
 Indoleo, manesque tuos, mi Petre, querelis
 Involvo, & lacrymas ad tua Busta fero.
 Usque adeò certum est, quâ venimus antiè, redire
 Illâc, & nudum reddere corpus humo!
 Usque adeò nihil est, vefci vitalibus auris,
 Et variat vita qualibet hora vices!
 Ut nihil in satis stabile est, & turbine tandem
 Disjicitur quivis pulveris instar homo!
 Petrus Petrus moritur, flos ille docentùm,
 Quò nil Relligio castius ulla tenet;
 Quique videbatur Pylî venturus ad annos
 Nestoris, & mortes posse domare decem:
 Ille sed ô subito nuper demessus ab una
 Morte, nec huic formæ profuit iste vigor!
 Nil ibi curatur, mortis falx demetit omnes,
 Nec nimis hic Juvenis, nec nimis ille Senex;
 Credo ego, si Medica potuisset ab arte juvari,
 Eglingere, Tuâ viveret ille manu;
 Hardenusque suâ, quâ pollet ubique, medendi
 Arte levâssêt eum, quem pius omnis amat:
 Zuingerus, quem fama velox fert undique clarum,
 Febre fatigato præsto tulisset opem;
 Si genus & Pietas, celebrisque scientia Fatum
 Tardaret, Letho neceteret atque moras;
 Viveret, & fidos inter perstaret Athletas
 Præful adhuc, sacrum duceret usque chorum:
 Comis, & in verbis sincerus, apertus, & expertus
 Fraudis, cuiq; animo semper amata Fides;
 Helvetico verè natus de sanguine, promptus
 Inservire suâ, si quis egebat, ope;

Ipsa

*Ipsa sibi Pietas secundum hoc pectus ut arcem
 Struxit, & huc omnes condidit artis opes.
 Tot licet hoc fuerit munitum dotibus, illud
 Non sunt fata tamen passa manere diu!
 Esto modus lacrymis! felix, mi Petre, fuisti,
 Cui licuit fragilis ponere sortis onus!
 Sit licet in terris corpus, tamen inde triumphat
 Spiritus in caelis, & viget ante Deum.
 Quique alios docuit iustorum tramite vitam
 Vivere, ceu sidus fulget in aede Dei;
 Quique alios parit divini semine Verbi,
 Fam quoque caelesti pascitur Ille cibo.
 Esto modus, Patrem redivivum Filius ingens
 Sistit & illius munera omnia refert:
 Sarciet Omnipotens cladem hanc, Basilea, ruinam
 Sarciet, atq; malum coget abesse procul:
 Multa Tibi mæsis Mystum est, Tibi gratia Jovæ
 Præstò, subinde recens, atq; par usq; sibi.
 O Deus omnipotens, Patriam mutare benignus,
 Possit ut hæc miseris Pella manere diu!
 Rore riga pia Tempa tuo, clarumq; Lycæum,
 Nec patriæ cælo hæc astra perire sinas.
 Illa Nasiræis peregrinis perstet asyllum,
 Illa gregi presso suggerat usq; Duces!*

Hisce Viri Incomparabilis, Præceptoris olim
 sui, pientissimos manes mœrens pro-
 sequitur & colit

JOH. HULDRICUS HEYDENUS, Basil.

Meisenhemii ipsius Call.
 VII.bris. MDCIV.

p. t. supremi in Ducat. Bipont. Consi-
 storii Præsidis Adjunctus, Ecclesiæ Mei-
 senhem. Pastor, & Gymnasii Illustris
 Rector.

F 2

PETRA.

PETRA SACRATA.
FISSA CASV. HAUD. EVVLSA.
DEI TER. OPT. MAXIMI,
GRATIA.

REPARANDA.

Ad

Maximè Venerandi, Nobilissimi, Excellentissimi Domini,

DNI. PETRI WERENFELSII,

In inclyta Rauracorum Univerſitate

*S. S. Theologiae Doctoris & Professoris
Celeberrimi,*

Ecclesiae Antistitis meritiſſimi,

TUMULUM

rudi penicillo adumbrata

ab

Ejus Amiciſſimo,

D. XV. Julij,

ANNO,

M. DCCIII.

VI.

Quis, Basilea, eheu! quis nostras perculit aures
 Rumor inauditus? PETRA SACRATA ruit?
 PETRA SACRATA DEO, WERNFELSIUS ILLE
 REVULSUS?

Qui duraturi Nomina bina tulit.

Nomina signa quidem sic sunt, non Numina rerum,
 Rerum, quas Unum Numen in Orbe creat;

Et creat, ut pereant tandem cum tempore cunctæ,
 Sic pereant, maneant ut sine fine tamen.

Scilicet in terra manet invariabilis ordo,
 Nascier atque mori, longiùs aut propiùs;

Sicque mori, tandem quò morte renata perennent,
 Non vi naturæ, sed bonitate Dei.

Hac etiam natus PETRUS WERNFELSIUS olim,
 Hac & denatus conditione modò.

Nec tamen immeritò PETRUS WERNFELSIUS audit,
 Qui fuit, atque manet PETRA SACRATA DEO.

PETRA SACRATA DEO vivus fuit Ille putandus,
 Cujus erat RUPES STIRPS ADAMATA DEO.

Quique Deo, primâ pòst consecratus in horâ,
 Ut fieret PETRUS, nomine reque SACER.

Nec quoque vana fuit vox Consecratio Patris,
 Sed benedicta, Deo suppeditante bona

Corporis ac animi præstantia tamque stupenda,
 Ut fuerit Juvenis, terror amorque Viris.

Hinc se cum studiis totum sacrauit & Idem,
 Cui sacrauit erat, mente manumque Deo.

Omine felici sic consecratus, amabo!
 An potuit quisquam sede movere SACRUM?

Namque SACER, SAXUM velut immutabile, semper
 Cœlesti crevit vi penetrante Dei,

Ut fuerit facies, virtus, doctrina stupenda,
 Ut RUPES CONSTANS, nec variata semel,

Hinc meritò factus Doctor Verbi que Professor
 Divini, Antistes factus & est meritò.

O quàm nervosè docuit juvenesque virosque,

Quam PETRI sanctè DOGMATA SANCTA dedit,
 Quantus & Antistes fuit hostibus atque Prophetis
 Falsis, quèis certè RUPIS ad instar erat,
 Qui quoties passa est fracturam Ecclesia Christi,
 Rimæ se ingessit, nomine reque PETRVS.
 PETRVS enim non PETRVS erat, Satanas reprehensus,
 Atque negans Dominum turpiter ore suum.
 Non sic noster erat PETRVS mutabilis unquam,
 Sed constans CHRISTI Doct̃or honorque SUI.
 RUPIS ad instar enim non sensit spicula quicquam
 Hostis, & extemplo fregit & imminuit.
 Adde, quòd haud unò talem se præstitit annò,
 Sed totà vità, quæ diuturna fuit.
 Saxea vita fuit, quam vix violaverat unquam,
 Quantumvis fuerit perniciofa, lues,
 Hinc, quod non multis contingit, Nestoris annos
 Attigit incolumis, fata morante Deò.
 Quid miri refero? quem virtus vera coronat,
 An talis quæso morbidus esse potest?
 Quo major Virtus, hoc major gratia Christi,
 Gratia quo major, morbus eo ipse minor.
 Hinc etiam cecidit subitò ceu SAXEA RVPES,
 Et prius est visus mortuus atque mori.
 Quid? quòd cum PETRO, RUPES fuit ILLA SALVTIS;
 Ergo ne dicas: Nomina vana tulit,
 Talis erat vivus, qualis nunc mortuus, audi!
 Mortuus est Rupes, vivus ut ipse fuit.
 Fissus enim PETRVS RVPES à Numinis ictu,
 Non tamen evulsus; sed pia fata subit:
 Altera pars Cælo, pars altera redditur Urnæ.
 Sicque locò propriò permanet ut remeet.
 Æs loquitur sacram faciem constanter in Orbe,
 Virtutem claram gloria summa fovet.
 PETRI WERNFELSI durat doctrina perennè
 In libris doctis ac animis hominum.
 Durat & obthurat cunctis os hostibus, illa
 Obtundit, frangit spicula cuncta simul.

Durat

Durat & in Gnato, PETRUS WERNFELSIUS, alto,
 Qui SAMUEL audit, quòd prece Patris erat
 A' cœli terræque Deo, Matrisque petitus,
 Atque Deo pariter redditus ut SAMUEL,
 Digna Patris Soboles Magni & vitalis imago,
 Seu vitam spectes ingeniumve Viri.
 Quid? quòd in hoc GNATO nunc eruditio tanta,
 Quanta fuit, fulgens in pietate, Patris.
 Emoriar, nî vera loquar, Charissime Lector!
 TALIS IN HOC GNATO PETRA SACRATA
 PATER.

Ergo, quid, Basilea, Tui tam turbida defles
 Doctoris casum? cur pia fata doles?
 Scilicet haud facies viva & veneranda refulget,
 Nec Sacri Verbi flumen ab ore fluit,
 Ut quondam flumen clarâ de RVPE cadebat,
 Atque Dei populo pocula plena dabat.
 Est aliquid, fateor; sed quid faciatis, amabo;
 Æterno nostro sic placuit Domino.
 Hoc faciatis, ego Vobis si suafor & author
 Esse queam, moneo: suplice voce Deum
 Oretis, reparet, quam Vestra Academia passa est
 Fracturam, dignum restituatque Virum.
 Pòst, Vestris, PROCERES, quèis est Academia clara,
 Consiliis absit livor amorque procul.
 Intereâ pariter nos hîc venerabimur ore
 Ac animo summum, qui colit astra, Deum,
 Suggestat ut votis vestris, qui RUPIS AMATÆ
 Fracturæ quadret, PETRAq; VERA fiet.
 PETRA, Dei quâ vox resonet, quâ vera salutis
 Doctrina & perftet gloria vera Dei;
 Perftet & innumeros annos Academia Vestra,
 Vobiscum vigeat, floreat & vireat.
 Annuat ex alto precibus DEVS OPTIMUS, atque
 Per CHRISTI MERITUM pondus inesse sinat.

Ex

Ex HELVETIA.

I.

Conjungens vivos lapides Petrae, Petrus ipse,
 In Petra vixti, Vir sapiens: Moreris
 Petrae, Non moreris, Petre, sed bene vivere pergis
 In Petra, Nato, feribus ingenii.

Cineres Viri πολλῶν ἀναξίς ἄλλων
 beatos, venerabundus

Pos. lug.

JOH. JACOBUS HOTTINGERUS,
 SS. Theol. Profess.

II.

TU ne etiam, WERENFELSI clarissime. Mundum
 Deseris, & moriens, inclyte PETRE, cadis?
 O jactura gravis? Veri *solidissima rupes*
 Sic jacet, & niveæ sic pietatis apex!
 Pol justus, Basilea, dolor! Pol proderat istam
 Plus *durare* tibi, plus aliisque *Petram!*
 At fors jam metuas quoque Dei nutare favorem,
 Omen ut hæc Patriæ triste ruina ferat?
 Jes. 54. Erres: Possè negat fieri Deus ipse; negatque
 10. Illustri in NATO redditus, ipse *Petrus*.

Lessum hunc ut luctus ita fiducia
 suæ testem esse voluit

JOH. HENRICUS SVICERUS,
 in Schola Tigurina Prof. L. Gr. P.

III.

In Exequias

Viri Excellentissimi, Domini
 Dn. **PETRI WERENFELSII**,
 nuper apud Basileenses Ecclesiæ Antistitis, SS. Theol.
 Doct. & Professoris Celeberrimi.

Quid

Quid *Basilea* doles, *tundis* cur *pectora* *palmis*?
Wernfels *luges* *tristia* *fata* *tui*?
Devotum fuerat *Christo* *caput* *atque* *Minister*
Cæli, *tum* *sacræ* *gloria* *prima* *Scholæ*.
His *latuit* *pax* *exuviiis*, *lites* *que* *perosum*
Pectus, & *in* *niveis* *candor*, *amor* *que* *genis*
Perstitit, & *probitas* *oculis* *eluxit* *apertis*.
Hinc *Urbs* *mæsta* *doles*, *ceu* *viduata* *patre*.
Est *tamen*, *unde* *tuum* *possis* *lenire* *dolorem*:
Filius *ecce* *Patris* *quicquid* *in* *arte* *fuit*,
Reddit, & *ingenti* *quæ* *grandia* *damna* *tulisti*,
Fenore *compensat*, *dignus* *amore* *coli*.

JOH. RODOLPHUS RODOLPH,
 SS. Theol. in Schola Bernensi Professor.

IV.

Doctrinâ, eloquio, zelo, pietate coruscus
 Antistes WERNFELS, Doctor in orbe gravis,
Petri nomen habebat, erat *Petra*: proh! dolor, ille
 Talis erat, sed nunc heu! dolor, ille fuit.
 Occidit! *Helvetii* lugent! heu! *Rauraca* tellus
 Ac *Basilea* dolet, *Templa* *Scholæ* *que* *dolent*!
 Qui noster fueras *Elias*, currus equusque
Israël, heu! solos linquis in orbe pater.
 Quid *Basilea* doles? Quem mors rapuisse videtur,
 Immortalis erit, vivit & haud moritur,
 Jam petiit cælum, vivet post funera virtus,
 Famaque post mortem non moritura manet:
 Est *Elisæus* adhuc, qui restat, portio dupla
 In *Samuele* manet. Nonne *Rodolphus* erit
 Antistes *Petri* successor? idem diadema
Petra dedit *Petro*, nuncque *Rodolphus* habet?
 Quid *Basilea* doles? solamen nonne manebunt
 Tanti Collegæ? spes columenque *Scholæ*?
Wetstein & *Wernfels* *Zwingerum* munere in isto
 Quòd socium accipiant, nonne levamen erit?

G

Nonne

Nonne celebrabant magna hæc tria nomina vestram
 Sæpe *Scholam*? atque redit qui prius *Ordo* fuit?
 Præsidibus tantis instructam nonne beatam
Urbem jure vocem, *Rauraca* *Templa*, *Scholam*?

SAMVEL I EEMANN, V. D. M.

& in Schola Bernensi SS. Theol. Prof.

V.

Senarii.

L Abori merces semper ut respondeat,
 Notum, tenore certo, voluisse Dominum.
 Hinc felix lugens, quoniam latabitur.
 Esuriens felix, saturantem propter cibum.
 Felix misericors, nam miseret ejus Deum.
 Ergo, scandentem Christum qui bis dixerat,
 Scandereque ad Christum jusserat mentes pias,
 Scandisse cælos quis dubitet Wernfelsium?

Aliud.

Scandentem Christum qui Discipuli viderant,
 Decem post dies acceperunt Spiritum.
 Scandentem Christum qui dixit Wernfelsius,
 Octo post dies est acceptus spiritu.
 Sicut plus facit qui dicit quam qui videt,
 Etiam felicior acceptus quam qui accipit.
 Currit accipiens, acceptus metam attingit.
 Hinc octo huic dies, dies at illi decem.

Aliud,

Versibus Elegiacis.

Antistes Wernfels obiit, frustra que vocatum
 Gnato eheu! retinent tristia fata caput.
 Antistes Wernfels periit, jamq; irrita nobis
 Vota piæ repetunt ingeminata virum.
 Parce tuis, Lector, lachrymis, Elisæus honore
 Nam gemino gaudens, in Samuele venit.

vel

Parce Eliâ indignis lachrymis, Elisæus honore &c.

ELIAS MERLATVS Santo, Laufannæ

V. D. Min. & S. Theol. Professor.

V I.

In obitum Cl. Werenfelsii.

Alma Werenfelsum queritur Basilea sepultum,
 Cordaque luctifico plena dolore gerit :
 Nec Tigurum lacrymas inhibet, sed jungit amicè,
 Et flet honoratum nostra Thalia senem.
 Jure virum nobis tantum lugemus ademptum,
 Qui fuerat tituli magnus honore sui :
 Qui præco facundus erat, Doctorque probatus,
 Explanans solidè dogmata sancta Dei ;
 Acer & indomitus verique bonique magister,
 Et vindex : rutilans Orbis in urbe decus,
 Hic obiit, nec jam terris ostenditur ultra,
 Dum cineres pridem florida texit humus :
 Non ultra in cœtu loquitur pro more siletque,
 Cui pretium laudis non leve lingua dedit.
 Hinc citius deerunt lacrymæ, quàm causa, dolendâ
 Materies nunquam justa deesse potest.
 Siccine non flectunt Doctorum nomina Parcas ?
 Siccine mors *petrâ* firmior esse potest ?
 Attamen in tristes jam quid juvat ire querelas ?
 En, quod solamen non leve donet, adest.
 Non moritur, quisquis bene vixit : vivere solus
 Desinit, ignavi cui perière dies :
 Hic noster mundi spatiis sublimior, annos
 Calcat, & æternâ lege beatus agit :
 Mutavit terrâ superos, mortalibus astra,
 Et Christo volupe est jam propiore frui.
 Nec tamen in terris nunc vivere desiit : ipse
 Vivit adhuc scriptis notus ubique suis,
 Quæ dedit æternis labor & solertia chartis :
 Vivit, & hac semper parte superstes erit,
 Vivit in insigni quoque successore, *Rodolpho*,
 A *Petrâ Petri* cui diadema datum.
 Vivit & in nato, qui viva parentis imago ;
 Qui vivi dudum dulce levamen erat,
 Et (quod inauditum penè est) collega fidelis,
 Ejusdem consors muneris ipse fuit :

Qui porrò magni vestigia clara parentis
 Exprimit in parili, non minor ipse, gradu,
 Sicque *Werenfelsus* cœloque Deoque fruiscens
 In terris etiam vivat ut opto, diu.

Hæc in magni Viri honorem L. M. Q. p.
 JOH. CASPARUS BRUNNERUS,
 Eccl. Tigur. Archidiaconus.

VII.

Doctor & Antistes famâ super æthera notus
 Werenfels fulsit, splendida stella diu,
 Luminis occasum luxisti Rauraca tanti;
 Gens pariter luxit Rhætica nostra quoque.
 Nunc aliud surgit sidus fulgore sereno
 Exhilarans celum sic Basilea tuum.
 Solve Deo grates: Doctorum Triga beata
 Cumquæ illis plures sidera clara, micant.
 Hæc Sol Justitiæ perfundat lumine sancto,
 Ut sancte vivat sic Basilea Tibi.

Celeberrimi *וְיָעֵן בְּאֵימָתֵינוּ* Antistitis, sui novem ab hinc
 lustris in privato Collegio Institutoris fide-
 lissimi memoriam sic recolit, homini-
 busque Basl. applaudit.

S. ZAFFIUS Ecclesiæ Curienſis
 ad S. Reg. Parochus, & Prof.

VIII.

דמעות
 על פטירת

כמוהרר פיתרום ווירנוילסיום
 צוקל מופלא ומונהק חכם ומורה
 האמת והחכמה האלהית בקהלה קדושה ובישיבה גדולה די
 בזילאה חמהללה

(a) שנו חכמים מכריאח (a)
 ברוא אלהים כל מציאח
 Judæi quas de veritas
 רברים

שמיר fabulas tradant,
vid. ap. R. Kimchi Comm.
in I, Reg. VI. 7.

עשה קצת רכים דברים
שכבשו קשים דברים
כן יש בגודל השעורה
תולע שמו שמיר בתורה
ובאשר משה אבנים
פסל בחושן זיותנים
תחת כלי פרזל חתוכים
עמו אבנים וערוכים
היו בהיכל ששלמה
בנה להשם אל מקומו
אך לא לשון שמיר חלקה
חיה אבל אבן חזקה
אף מורת יש שמיר ותולע
שבקע כל דבר וסלע
אכורי הוא נשך וגרם
כתר תפארתנו וצרם
סלע מאוד קשה ונאה
נפלא בעתו עז ויאה
הוא האיש המופלא בעמים

(b)

Conf. Ezech. III. 9. Zach. VII. 12.
& M. Bochart. Hieroz. p. II.
Lib. VI. cap. II.

(b)

פיתרוס ווירנוילסיום תמים

סלע שמו סלע גשמו
נראה בחזק של מתומו
בפרט לפי נפש ישרה
היה כמו אבן יקרה
בגלל כבוד קודש תריצות
חכמה תבונה חן מליצות
נפל אהה שפר עטרה
באזל בכה בכת במרה
עמי ספר אבר אביך
מורה בחוריק ופיק
שום שק ישראל שב בארץ
מת רועך קבור בארץ
הלך אבל נשאר כבודו
זכרו בנו נולד לחודו
הדר הוא גיל לנו וסלע
יוסיף לו אל שנים וזרע

His Virum Venerabilem stetit profequi voluit
JOH. ROD. CRAMERUS, ap. Tigur, L, S. P.

IX.

AN *Petræ* lapsæ nullum contra invida fata
 Virtus auxilium præsidiumque tulit?
 Invida fata putes, tantam quæ sternere *Petram*
 Ausa fuere pijs: invida fata nego.
Petra haud dum cecidit, nato sed durat in ipso,
 In quo ceu speculo Patris imago nitet.

JOH. FRID. BENOIT, V. D. M.
 & Philosoph. Theoret. Professor.

X.

Epitaphium.

ISta *WERENFELSI* exanimis tegit urna favillas:
 Non opus elogio: Sat tibi nomen erit.
 Cujus cunque suas, Hospes, nisi prorsus es hospes,
 Dudum, quis fuerit, quantus & iste, tenes.
 Jam quoque Tu lacrimas. Redhibent cum fenore vivum
 Illeque SUCCESSOR, NATUS & iste. Vale.

p. GOTTARDUS HEIDEGGERUS,
 V. D. M. in agro Tigurino.

XI.

CUm Pius Antistes nuper docuisset ovantem
 Christum: Christicolas jussit ad astra sequi.
 Nec cunctatus Eum sequitur; Mœstissima defle
 Mortem ejus Lacrymis, Urbs Basilea, tuis.

Sic Manes Venerandi Senis, olimque Præcep-
 toris, nunquam sine suspirio nominandi,
 venerantur

M. EMANUEL SCHLICHTER,

p. t. Pastor Lucisviæ & Synodi Decanus.

M. JACOBUS LAUBERER,

p. t. Pastor Wattvillanus, uterque Basil.

XII.

CUr fugis, ô, sedesque tuas, VENERANDE, relinquis!
 ô decus hoc ævi; Video currumque volantem

Aver-

Aversumq; Deum. Proh inclementia cæli!
Nostri Corona est lapsa, viamque affectat Olympo.
Cum Sotere suo subito super astra migravit.
Vespere deserto mundi citus astat ad Eurum,
Remigio alarum fidei, Dominumque precatus:
Utilis ut populo, donec longævior, esset.
Non gustat mortem, votum verum optimus implet.
Non languet moriens ultra, nec deficit annis.
Septem ergo denis exactis solibus & sex,
Terrestres sedes, & pallida regna reliquit.
Jamque domum ascendit genitoris, & ardua regna.
Candidus excellens transivit limen Olympi,
Cujus lux nobis non enarrabilis, orbem
Phœbeum longè superat fulgore corusco;
Sub pedibusque videt nubes, & sidera cæli.
Redit iter liquidum, vadit super arduus æthram.
Plangite nunc ambæ sedes, & templa, Lyceæ.
Plangite vos studiosa cohors, Natique Prophetæ.
Plangite vos, cives, & queis sua cura salutis.
En vestrum Vatem (Jus in vos majus haberet?)
Immitis veloxque manu, Libitina removit.
O liceat nobis lustralia mittere vota,
Et placare Deum, lethoque reposcere vitam.
Redde virum, quid sæva paras Libitina cruenta?
Hunc ne Ducem gregis egregii, quem Raurica terra
Usque colit, demis? virum, cui mellea suada,
Mvæa recens; ædis summa productior ævo
Commodus Antistes pariter Doctorque celebris!
Ne te pœniteat gregis, ò divine Magister!
Sis bonus, ò felixque tuis, nec subtrahere nostro
Te Jova conspectu, propius detur ora tueri
Christe tua ò! nam tempestas miseranda coorta est.
Quid querar invidiam Superum? Sunt ista faventis
Signa Dei: (cluit is superos liberrimus inter.)
Lene facit vulnus, nulloque exerrat in ictu.
Doctori vita defuncto Filius acer
Successit, tanti Patris non degener Hæres.

Tu, Samuel, generate pio, sine tempora circum

Inter lethales laurum tibi serpere morsus.

O miserans inopes, sortem nostram miseratus :

Suffice Pastores, Doctores, Suffice Vires.

Increscant Animi, virescat vulnere virtus.

Igneus in caelum quondam tulit axis Eliam,

Decidit ex humeris vestis, quam tollit Elifchah,

Non pariter decuit nostrum succedere caelo?

Induat altitonans duplicato Successorem!

Ὁ μακαρίτα, precor, liceat dare tuta per undas

Vela mihi, liceat similem contingere portum!

Sic flendo vovet

M. J. E. P. in Val. Th. & S. T. C.

XIII.

פתרום וורנולס הנגיד

תמורה

הוסר נסי: גדול פתרונו.

פלאי תור לאדם לכל יום אנוש רעמו:

תמול גם בחיום לעם נשמטה רנתו

ך כ צעקה הוסר נסי נרי ואור

ן לב מאד המר עתה כמרת בכור

ס גני ודרשן כבודי בקריב נקדר

ן לד מחולל פאר וראשון לא נשאר

ך עה יצור עתיק נפזר לפי שאול

נ קדר בשיב ועז נגיד יהי בקול

ן עשתי ועשרים שנות הוא איש תפארת

לכרו

לכדו שארית לשונו דבש דברת
 סכו באור חיים פירוש קנה חכמה
 הן חי ופתרונו גדול : וצלחה
 נות בית קהלה באחר נגידו אמון
 גבורה דבריו וגם שם צוינגר נאון
 יה יחיה אתו ספקו יחי יחי
 דודי ואב חסיד שלום לך נרי

עם הזה דברים מעט
 לכבוד המת ארון ומעמד תחתיו
 הנגיד חדש אבל וחרה
 SAMUEL LUPICHIUS,

Helv: Bernas.
 S. S. Th. Alumnus.

Πικτότων πετρῶν μεγάλων ἀνασείσται αἶα,
 Τίς κε βροτὸς φοβερὸν δίχα θάμβους δ' ἄποι ἀκούσι;
 Ὅταν ἐρέπονται Μίνιμαι πέτραι ἱεροῖς,
 Οἶκος ὅλος (δαίον φάναι μὲν) πᾶσιν ἀπέλκει.
 Νῦν ἐπέσειν σιερὸς, Φεῦ, πέτρα, βίον θέτο Πέτρος,
 Ὅς πέτραν σαυτὸν πρὸς κύματα πάντα ἔδειξεν
 Τῆ κόσμῳ τάτῃ, ὀρσικλυπον ἴφ' ἀνέχουσαι
 Πόντον, ἐπὶ πέτρα χερσῶ σωτήρι μίνουσαι.
 Πέτρασ' ἐν διδαχῆς πάτης καὶ θειοσβετίας.
 Πέτραν νῦν δέρεκει ζῶσαι, νῦν ἀδρὸν ἀέθλα
 Ἀδρῆ ἐν ὑψίστοις νύκων τῷ δάσει ἀέθλον.
 Ἄλλ' ἄγε μὴ φερίτης, ποιμῆν, παρᾶλειψον ἰδυρμάς,
 Πέτρας πιπτύσης· πῖσιν γὰρ ποιμῆνα χήσεις,
 Ὅς τε διὰ θείῃ σὲ λόγῳ εἰς ταιτὸ συνάξει,
 Ὅς βοσκῆσαι ἰδίεμασι πῶν πρόστατόν τε γλυκέσσασθαι
 Ἡδ' εἰς ὄσθιν σ' ὀρθὴν ἠγῆσται ἢ πλανῶσαι.
 Ὅπως πάντων καὶ Σώτηρ κέρησε, μέγιστος,
 Ὅχλον σῶσων ἐν καὶ ἐχθρὸς σείῳ δὴλαξον,
 Ποιμῆνα τόν τε παρόντι Φιλατίῃ πολλὸν χρόνον ὄσθαι,
 Καὶ πάντως πῖσῳ σοι δαλαῶντας ἀμ' αὐτῷ.

Τὸτο τοῖς τῆ Μακαρίτη κτερίσι, καὶ τῷ
 ἀξιοτάτῳ αὐτῆ Διασχω μίλπει
 FRANCISCUS LUDOVICUS SPRINGLINUS,
 Berna-Zofingas, S. S. Theol. Cultor.

H

GENEVA.

I.

ERgo tuo, Basilea, cares Antistite! Terras
 Deseruit nostras optimus ille senex.
 Ergo abiit, cujus pietas, candorque, fidesque,
 Et labor assiduus, vix habuere parem.
 Ergo ea vox, quæ verba Dei tot prompserat annis,
 Amplius eximios non dabit illa sonos.
 Plangite, Rauracidæ, sublatis fata Parentis:
 Plangite; nil vestris æquius est lacrymis.
 Plangite, vos omnes, quibus est Ecclesia curæ,
 Dum Doctor sapiens ac moderatus obit.
 Qui Divina docent, æquis non semper aguntur
 Motibus; Innumeros Zeus acerbus agit.
 Iste fuit veri pariter sectator & æqui,
 Nec nisi mansuetas doctus inire vias.
 Verum quid plangas raptum, Basilea, Parentem;
 In Samuele Petrus dum redivivus adest?
 Non ille occubuit, quanquam occubuisse videtur;
 Perdita quæ in Patrie sunt, singula natus habet.
 Vive, decus patriæ, nostri decus ordinis; utque
 Hoc possis Patrem reddere, vive diu.
 Vive, animæ pars magna meæ; vanasque refelle
 Doctorum pugnas; juraque pande Dei.
 Sospite te, nostris lux extendetur in oris;
 Doctrinæque sacræ perficietur opus.
 Tu quoque, cui Munus commissum Antistitis ingens,
 In te cunctorum vota que, spesque, cadunt.
 Tu genere & proavis magnus, Zuingere; sed ipse
 Acta Patrum superas doctibus eximiis.
 Vive igitur; vigeatque tuis Ecclesia curis;
 Teque beata diu sit Basilea duce.

Has querelas, istaque vota ex imo pectore fundebat

JOH. ALPHONSUS TURRETTINUS,

apud Genevenses Pastor, Sacrarum Antiquitatum
 Professor, Academiæ p. t. Rector.

II.

II.

Sifato functos lacrymis revocare liceret,
 O quantæ ex nostro pectore defluerent !
 O Werenfelsi, celebris Patriæ Helvetiæque
 Grande decus ! cur te mors inopina rapit ?
 Longa fuit, nec diffiteor, tibi vita, bonorum
 Vulgarem ad sortem si bene respicitur.
 Quàm brevis at Nobis ! queis cognita splendida virtus,
 Doctrina, Eloquium, iudiciumque fuit.
 Auspice Te, dudum præclara Academia fulsit,
 Floruit & Christi, Te Duce, turba pia.
 Ergo Sydereis postquam est subvecta quadrigis
 Mens sapiens, heu ! nos deserit attonitos.
 Exorere ò aliquis ! qui numine plenus eodem,
 Collustras terras Lumine consumili.
 Sed Te, NATE, Patris vestigia sacra prementem
 Ingenti passu, jam videt orbis ovans.
 Atque utinam vitæ longos rerum arbiter annos
 Addat ! quo felix conscias stadium.
 Macte igitur, Vir Clare, animi, diffunde per orbem
 Largus opes sacras divitis Ingenii.
 Tu quoque Lux Oriens, ZWINGERE, ex æthere summo
 Ereptum nobis redde subinde jubar.

Venerandi Antistitis, ac eximii Theologiæ Doctoris,
 PETRI WERENFELSI, beatæ memoriæ, hac mœ-
 stus fudit & ad Reverendum ac singularis eruditio-
 nis atque virtutis Theologum, SAMUELEM WE-
 RENFELSIUM, ejus Filium, honoris & amoris cau-
 sa transmisit Nonis Septemb. Anno M DCCIII.

LUDOVICUS TRONCHINUS,
 in Academia Genevensi Theologiæ Professor.

III.

Actum quare agitur, Tibi dum, venerande Werenfels,
 Defuncto nullus non Monumenta parat ?
 Cum, Tibi quæ vivus scribensve loquensve parasti,
 Os æquet nullum, pennaque nulla fatis.
 Unius excipitur docti facundia Nati,
 Ore refert qui Te sed magis ingenio.

H 2

Quâ

Quâ virtute fores nulli pietate secundus.
In cujus Vitâ de facili legitur.

Sic Illustræ Defunctum desiderans perob-
servando Filio amantissimè condolebat

VINCENTIUS MINUTOLUS,
Ecclesiastes Genevensis, & politioris
Literaturæ Professor.

IV.

Ascendit Jesus: Antifitis ultima [a] vox est
Hæc Basilea Tui. Satis hæc jam diximus Orbi
Terreno; ast Cæli Basileiam scandere præstat,
Dixit, & obtinuit: Petro, se jungere Petræ
Cælesti, datur, [b] ut cum nomine congruat omen.
Cessisti fati; nunquam tua dicta peribunt,
Scriptaque subsistent quantum duraverit Orbis.

[a] Ipsâ Feriâ Ascensionis Dominicæ, binâ habitâ concione, cygneum
cantum modulatus est; paucis diebus post ad Superos abiturus.

[b] Præter nomen *Petri*, quod Vener. Dn. Antistes gessit, *Werenselsi* no-
men gentile Teutonicâ linguâ *Petram perdurantem* notar: qualis nunc,
Fundamenti Petre intime junctus, verè existit. Quæ & ipsa Viri Cele-
berri mens fuit, cum, ante novem circiter annos, symbolicum istud
distichon albo meo Amicorum benevolâ manu inseruit:

Petra Salutis eras puero, juvenique, viroque,
Auxilio ne me desere, Christe, Senem.

Sic gratâ mente Venerandi Dn. Antifitis,
& benevolâ quondam Gamalichs sui, me-
moriam recollit, atque obitum plangit

JOEL HENRICUS PEYERUS,
Scaphus, Helv. Ecclesiæ German. Genev. Pastor.

EPICEDIA BASILIENSIA.

Ad

*Piè placideque in Domino defunctum**Senem Venerandum*

DN. PETRUM WERENFELSIUM,

S. S. Theol. Doct. Novi Testam. Prof. Celeberr. &
Ecclesiæ Antistitem vigilantissimum.

I.

Magnus eras vivens, *Werensels*, à funere major,
Maximus at studio posteritatis eris.

Ingenium, virtus, pietas, facundia, candor,
 Ista simul Tecum non potuere mori.
 Te præfens coluit, veniens mirabitur ætas,
 Et Te perpetuò fama loquetur anus.
 Vivus eras notus tantùm mortalibus, ipsis
 Mortuus es, notus jam quoque cœlitibus.
 O felix, quisquis fragilis sic tempora vitæ
 Tranfgit, is vivus mortuus esse potest.

Lugente animo p.

THEODORUS ZUINGERUS,

Phil. & Med. D. Anat. & Bot. Prof.
 Celsiff. Duc. Würtemb. Confil.
 & Medic. Acad. Basil. p. r. Rect.

II.

UF Pater occiderat, simul expirasse videbar;
 Si quæ restabat, mors ea vita fuit.
 Erepti hæud ætas poterat sedare dolorem:
 Qualis adhuc, qualis cum moreretur erat!
 Corporis atque animi si spectat Parca vigorem,
 Credere me potius debuit esse senem.
 Unum erat, afflictum quo me solabar, amicos
 Forte aliqua luctum posse levare meum.
 At mecum in lacrymas tristes solvuntur amici:
 Et decus ereptum flent sibi quisque suum.
 Parcite crudeles communi ostendere planctu,
 Qualem sustulerit mors mihi dira Patrem.

Ad fororis filium, nepotem τῆ μακαρίτη
 charissimum, πρὸς Φώνημα.

Accipe, delictum nostrum, spes maxima stirpis,
 Ultima verba tui jam morientis Avi:
 Non posco lacrymas: tu si me diligis, usque
 Volve animo vitam volve revolve meam.
 Hanc propone oculis, gressus hæc dirigat omnes,
 Totius & vitæ fit cynosura tuæ.
 Ingenio discas studium assiduumque laborem,
 Et studio mores consociare pios:

H 3

Dis-

Disces inde Deo confidere, latus ubique
 Spectare officium, prætereaque nihil:
 Disces, quidquid agas, animum vultumque serenum
 Servare, & justum posse tenere modum:
 Et recti studio conjungere pacis amorem,
 Veraque metiri pondere quæque suo.
 Inde loqui caute disces & posse tacere,
 Et voce & prompta quemque juvare manu.
 Disces usque tua contentus vivere sorte,
 Et placida quævis tristitia mente pati.
 Disces esse humilis, mitis, comisque, gravisque,
 Candidus, & priscæ simplicitatis amans.
 Disces: plura vetat mors dicere, tu mea si vox
 Deficit, ex vita cætera discite mea.

Epitaphium.

1771

HIC OSSA PATRIS OPTIMI
~~SH~~ SUPERSTES FILIUS
 CUM LACRYMIS RECONDIDIT.
 EHEU! PATRI SUPERSTITEM
 QUID ESSE DIXI FILIUM,
 SEPULTUS EST HIC CUM PATRE.

Ad venerandum Successorem.

Post ossa terræ credita,
 Famam Patris, qua nil mihi
 Superest in orbe charius,
 ZWINGERE, commendo Tibi.
 Famam Patris dulcissimi
 Commendo cum fidei tuæ,
 Commendo cum prudentiæ,
 Quæ verba resque ponderat:
 Commendo Suadæ cum Tuæ
 Calamoque solertissimo,
 Calamo loquenti posteris:
 Commeudo cordi cum Tuo,

E quo

*E quo mei nomen Patris,
Ut spero, non delebitur:
Tali Viro talis Patris
Præconium cum defero:
Hoc est, quod optimo Patri
Præstare possim, maximum.*

Sic Iustum & pietatem in Parentem
desideratiss. testatur

SAMUEL WERENFELSIUS,
S. Th. D. V. Test. Prof. h. t. Facult. Decanus

III.

ΒΗΡΕΝΦΕΛΣ ποιμὴν πισὸς τε Διδάσκαλος ἦεν,
Ἀρχιμ. λόγιος, κ' εὐσεβὴς δυνατός.
Λεῖπε γέρον ταύτην· τὰ ἐνέστερα πάντα μάταια,
Ὅφρα ἀνω κατέχη κρείττονα γηθοσύνην.
Ὡ θεέσπετε γέρον! ἡμῶς ἰὼν κύματα εὐχχί,
Εδραμῶς ἴξῃς· πέτρα βίαιο πάρα·
Κλείθ' ὀφείλεις ἀει ἀγαθῶν τε φίλων τε ὄμιλος,
Εἰν ἡμῶν μεγάλῳ σῶλ' ἔχομεν τὸ κλέος.
Ὅς μετὰ σ' ἦλθεν ἀνῆρ, ἀμμαν ἀλγύματα θείλγην
Τῆ τε εἴη ἀρετῆ καὶ δύνατ' ἰσημοσύνη.
Ὡ φίλον ἄμμι θεὸς λιμὴν' εὐτυχίης εἰσελθεῖν
Ἀθάνατος δροίη ὡς πέν, ἀγνὲ γέρον!

Latinè.

WERENFELS Doctor fuerat Pastorq; fidelis,
Judicio, eloquio cum pietate gravis.
Deferit is terras, vana infera cuncta relinquens,
Gaudia quò cœli, quæ potiora ferat.
Ter Venerande Senex! jactamur fluctibus altis,
Sede fedes stabili, Petra salutis adest.
Te bona turba Virum, Te grex celebrabit amicus,
In Gnato magno redditur omne decus,
Qui tibi successit, nostros lenire dolores
Tum Virtute suâ, tum simul arte potest.
O utinam

O utinam nobis felicem tangere portum,
Ut Tibi, sancte senex! Rex daret ipse poli!

Venerando quondam Præceptoris, dein Col-
legæ honoratiff. deb. obf. mon. p. lugens

JOH. RODOLFUS WETSTENIUS, fil.
S. Th. D. N. Teft. Prof. Ordinis h. t. Senior.

IV.

ΠροσΦώνημα

Ad Venerandum Ecclesiarum nostrarum Patrem,
beatum & celeberrimum Antistitem
WERENFELSIUM p. m.

AH Pater! Ab Pater! ab currus Israelis, equesque!
Currus sunt fracti, concidit acer eques.
Tu Patriam repetis, tristi nos orbe relinquis,
Te manet alta quies, nos lacrymosa dies.
Tristia fata subis, Pater, ab! mihi tristia certè,
Tristia fata tuis, prospera fata tibi.
Conventus cecidit nostri Caput, atque columna
In te, sacrati lucida stella chori.
Prospera fata tibi dico, quia tristia vita
Hujus mutasti, & cœlica regna tenes.

In luctuosissimum obitum p.

FRIDERICUS SEYLERUS, Past. Petr.

V.

Heraclite redi, lacrymis mortalia plange:
Nunc magis atq, olim quod lacrymeris habes.

FUndite nunc mecum lugubria carmina, Mystæ:
Lugete & pariter, Curia, templa, scholæ!
O luctus, lacrymæ, ô gemitus, suspiria, chreni!
O cecidit, cecidit firma columna domus
Sanctæ, Præco pius: mutatio certa futura est:
Fallerer ô utinam, fallerex ô utinam!

Astet

At vos corde Deum clementem ad vota vocate,
 Queis cordi est veræ Religionis opus:
 Deferat afflictos ne tristi tempore Jhovah:
 Nam res ardentes exigit ista preces.

Hæc inter lacrymas & suspiria tacitus fundebat
 & sic Magni Werenfelsii, Collegæ XLV.
 Annorum desideratiss. manes veneratur

JOH. JACOBUS FREY, Ecclesiæ
 Basil. Pastor, & Ministerii Senior.

VI.

FAta, Werenfelsii, cum te suprema vocarent,
 Rauriaci planctu personuere lares.
 Ingemuit gens sacra Deo doctumque Lyceum:
 Heu! caput, heu! nostrum, spesq; decusq; cadit.
 Nec tanti apparet cupidis reparatio damni,
 Quæ curam afflictis maestitiamque levet.
 Hæc patrii volvere lares: cum visa perire
 Anxietas, facies, quæ fuit orta, redit.
 Natus adest, ajunt, rediviva Parentis imago,
 Nec deest cui vacuum cura replere locum.
 Hinc Zuingera dabit, docta gens incluta lauru.
 Sic bonus afflictis subvenit usque Deus.

SEB. FÆSCHUS, JC.
 Cod. Justin. Pr. P.

VII.

TOt meritis gravis ANTISTES conscendit Olympum,
 Cælorum & summa luce beatus ovat.
 Ingens jactura hæc nobis: Successor at istam
 Egregiè pensat, cui DEUS usque fave!

JACOBUS BURCKARDUS, J.U.D.
 Pand. Prof. Facult. Juridicæ Senior.

VIII.

Quanquam jure, tua graviter quod morte dolemus,
 Non tamen id fieri te cupiente, putem.

I.

Te,

*Te, qui divina nos vivere lege volebas,
Credibile est fatum nolle dolere tuum.*

BONIFACIUS FESCHIUS, J.U.D.

Instit. Imper. Prof.

IX.

Non recinam luctus, quos mors inopina *Beati*
WERNFELSI peperit, sed mage vota feram:
In seros, quem nostra *Academia* suscitavit, annos
Conservet *Natum*, qui regit astra, DEUS!

JOH. JACOBI HARDERI, Dr.

Med. Theor. Prof. Com. Pal. Cæsar. Diverfor.
S. R. I. Princip. ac Comit. Consil. & Archiat.
Ord. Med. p. t. Dec.

X.

Hactenus innocuâ, quid sit bene vivere, vita
Et verbo solitus nos docuisse tuo,
Sacri expleturus partes nunc muneris omnes,
Quid, sancta monstras, sit bene, morte, mori.

NICOLAUS EGLINGERUS, M.D.

Præf. Prof. P.

XI.

Qui sicco magni spectavit lumine PETRI
Funera, vix duris mollior ille *petris*.
Nec satis advertit, passa est quod patria, damnum,
Quantaque in unius perditâ morte viri!

JOH. RUD. BECKII, Ph. & M. D.

Log. Prof. p. t. Decan.

XII.

Ad Venerandum Virum D. D. S. W.

Tanto Patre doles merito, dignissime Fili,
Eliam ad superos sic abiisse laves,
Et luctu cum illo moveris: verum inde resurgis
Te duplo major, magnus Eliza velut.

For-

Fortius hinc porrò flentes solaris amicos,
 Et geminâ geminas sic dolor arte perit.
 Felices ambos quater ô Natumque Patremque,
 Quorum hic in Nato vivit oratque suo!

Addictiff.

J. J. H. Historiar. P. P.

XIII.

Sicne ergo, Venerande Senex, hæc ima relinquis,
 Et Nos in luctu post tua fata locas!
 Non equidem mirum est, post tot tantosq; labores
 Cœlestem ad requiem Te properasse senem:
 At luctum levat hunc successor muneris, Atlas
 Impiger, & Natus non minor ipse Patre.

JOH. WETSTENII, U. J. D.
 & Phil Mor Prof.

XIV.

Fortunate Senex, supera cui sede recepto
 Plaudit humus, plaudunt astra, favetque DEUS,
 Maxime vir meritis, & cui, nisi Filius esset,
 Patria non poterat jam reperire parem,
 Cui totam infudit sese pietasque, fidesque,
 Rectique & veri non simulatus amor,
 Et par fortunæ constantia, cujus inanes
 In te blanditias sensimus atque minas,
 In quo, sed facilis, gravitas, virtusque serena,
 Mixtaque prudenti simplicitate fuit,
 Tum mores urvei, & regina modestia morum,
 Mens alacris, pectus mite, benigna manus,
 Cujus ab aspectu nemo, quin ictus amore,
 Nemo, qui ab alloquio tristis abiret, erat.
 Fortunate Senex, cui gratia digna ferri
 Nulla potest, meritis æquiparanda tuis,
 Quæ tibi ZUINGERI statuit facundia, cunctis
 Par aliis, sed non laudibus illa tuis,

I 2

Virtu-

*Virtutis monumenta tuæ, ne despice: nosque
Officii functos sit tibi parte satis.
Si sordent hominum laudes, at discet ab illis
Virtutem exemplo lector amare tuo.*

J. JACOBI BATTIERII, J.U.D.
Eloq. P. P.

XV.

Ad Defunctum.

Petra licet durans vociteris, Petre, perennis
Non tamen es, sed post tot nomina magna virosque,
Tot vitæ morumque duces, quos aurea Virtus
Compositos astris supra contagia vulgi
Extulit, occumbis funestæ victima mortis.

EMANUELIS KÖNIG, Ph. & Med. D.
Phil. Nat. P. P. Soc. Leopold. Nat. Cur. Coll.

XVI.

Sunt, qui sollicito torquent anagrammate venam,
Nomini adinveniant omen ut inde fluens:
At simul aspicias Nostri venerabile nomen
Petri * Wehrenfels / illico & omen habes;
En Petrus veræ Petræ! quod fortior ullo
Suggestu & cathedrâ plurima lustra fuit;
Cui pietas, Doctrina Dei, constantia mentis
Eloquii ve vigor juncta fuere simul.
Jam, Basilea, Tibi tantus Doctorque Paterque
Ex oculis raptus calicâ in arce sedet:
Flemus jure omnes, Academia, Tempa, Scholæque,
Flemus jaçturam, Patria tota dolet.
Hoc modò solamen superest, oracula docta,
Natus, Successor, queis redvivens adest.

montato e in a fu Wehren Fels.

EMANUEL ZÆSLINUS,
Ph. & M. D. Rhet. Pr.
XVII.

XVII.

DUm Tibi Collegæ morituro adstare, piâque
 Extremum poterant dicere voce vale;
 Dum Tibi certatim persolvere iusta laborant,
Magne Vir, exequiis inter & esse tuis:
 Plumberii procul hinc madidans ego gurgitis usu,
 Officio in Patriâ cogor abesse meo;
 Ac Tibi, quo gaudent alii solamine, solus
 Extremum impediore dicere posse vale.
 Ah! quanto implevit mea tum præcordia luctu,
 Terribilis quanto nuntius imbre genas!
 Insolitos quærens medicabilis unda meatûs,
 Segniùs assuetis incipit ire viis;
 Omnia confestim per lumina flumina reddo,
 Quemque bibo, in lacrymas vertitur ille latex;
 Jamque meos sensim languor novus occupat artûs,
 Et redeo in patrios ægrior ipse lares.
 Fortè brevi, dixi, jungar Tibi; Teque beatas
 In sedes, primus, qui comitetur, ero;
 Et quos ista negat, mihi vult concedere primo
 Forsitan amplexûs altera vita tuos.
 Sic mecum: sed & hoc aufert solaminis alter,
 Amplexûsque mihi præcipit ecce tuos;
 Proximus astra petit post Te *Buxtorfius*, atque
 Me miserum porrò vivere fata jubent.
 Prò dolor! usque Tui quò vivam orbatus & exors?
 O decus, ô populi delictumque tui!

JAC. BERNOULLI, Math. P. P.
 utr. Soc. Reg. Sc. Gall. & Brand. Sod.

XVIII.

E*St, fateor, stendum: justissima causa dolendi est,*
Quod cecidit sacri portio prima chori.
Attamen & magni præbet solatia damni
 SUCCESSOR, quo non dignior alter erat.

JOHANNES BUXTORFIUS,
 V. D. M. dcsign. L. S. Prof.

XIX.

Ω^ς ἀπ' ἀζ' ἄλλο, φδ, κατὰ τ' ἄμμε λίπες, ΒΗΡΕΝΦΕΛΣ,
Ὡν κῦδ' ὅποιε γῆς ἄμμε Ραυρακίδ' ὅ.

Ὡλλο δὴ, κατὰ τ' ἄμμε λίπες. μάλα δ' ἄσμεν' ἰλόν.

Ἦπε μὲν' ἀνδράπες ἀμφέχυντ', ἐξέφυγες.

Ἄσμεν' ἐξίφυγες τὸν εόντω ἐπὶ χθονὶ πολλὸν
Συρφετόν, ἡλε βίς λύματι πάντα βροτῶν.

Σὴ δὲ ποθὶ τοὶ ἐνεπλήσθη, τὴν αἰὲν ἔχουσες.
Χρῆσθ' ἐν Ἰησὲ ἀγκαλίθεασι πέλαις.

Τόνδ' αἰεὶ ἐπόθεισ μάλα, τόν' ἰμείρο, τῶδ' ἔ
Πέτρη ὡς σερῆ αἰὲν ἔης πίσυρος.

Τόνδ' ἐφίλει, τὰ δὲ πολλὰ βροτῶν μέγα θραυμάζετο
Πάντ' αἰεὶ ἐσθ' ἐκ ἐσθενόταρα πέλει.

Τὸν δὲ τε δὴρ' ἐπὶ χρόνον ἐξήγγειλας ἅπαν
Ἄσπετον ἢδ' αὐτοῦ μελιχίην ἔφραες.

Τρεῖς μάκαρ εἰς καὶ τετράκις, ὧ ἀειδοῖσσι αὐτῶν,
Σὺν Θεῷ ὡς ζῶν ἀμβρόσιον βίον.

Τρεῖς δὲ μάκαρ καὶ σῆς ὑποθημοσύνησι πιδήσας,
Ἄς ὑπὸ προφρονείας θήκασ, πᾶς ἔσται.

Ἄντ' ἐρ' μνηστῆκοι σίθεν ἡμῶν ἅματα πάντα
Ἄλλ' ἢ τ' ὡς δόλυνας ἐξομεν ἡλε γῆς.

SAMUEL BATTIERIUS,

Ph. & M. D. Gr. L. P. V.

☞::

::☞

XX.

Pastor obit, nostrâ fuerat qui summus in Urbe,
Et nobis longum dicit in orbe vale.

Jactura hæc quanta est! pietas, doctrina, fidesque,
Dexteritasque isthinc sic abiêre simul.

Reprimo me, in Nato manet Is porro usque superstes,
Qui Cathedram illustrat pro Patre ritè sacram.

Suggestum Zuingerus habet, qui clarus avitis
Et propriis meritis enthea verba sonat.

Mitius Herois tanti hinc jam damna dolemus,
Ac lustus nimios gratia dia vetat.

Nos, Vir Magne, magis, quum venerit hora, sequemur
Pastoris gressus sic præeuntis oves.

JOH. HENRICUS STÆHELIUS,

Ph. & M. D.

A'

XXI.

A Nobis abiens Magnus nos ecce relinquit
 Ecclesiae Pastor, Theologumq; decus;
 Profuerat lingua, vitâ lumen dedit orbi.
 Corporis ast obitu cessat utrumq; simul.
 Cessat? lingua tacet, sed posthac scripta loquentur,
 Quis deinceps multis utilis esse potest.

GERMANI HERMANNI, Gymnasiarchæ.

XXII.

D Ant alii mundo vigilis monumenta laboris,
 Doctrinæ fœtus ingeniique sui.
 Unica multorum laus hæc, clarissime Præful,
 Est levior meritis inferiorque Tuis.
 Nam Tibi debemus divini pascua Verbi,
 De quibus haud partem trux Libitina rapit:
 Debemusque Tibi similem, quem suspicit orbis,
 Natum Doctorem, quo Tua fama viret.

M. MANGOLDI, Archid.

XXIII.

F Irmiter immixtus Christo juvenisq; senexq;
 Constanti fueras religione Petrus.
 Usg; expertus eras: sed nunc nunc deniq; sentis,
 Te rectè in solida spem posuisse Petra.

M. ALEX. WOLLEBII, Minist. Martin.

XXIV.

E Reptum quisquis nobis heroa dolebit,
 Ille idem ereptum gaudeat esse senem:
 Damnaque ZUINGERO jam successore levata,
 Qui bene defessi portat Atlantis onus.
 Hoc, DEUS, ut portet longum que & fortiter, illum
 Suffulci auxilii robore quæso tui.

FRIDER. BATTIERII, Past, ad D. Albani.

XXV.

XXV.

Musa, quid in cassum conaris fundere lessus,
 Doctorisq; Tui tristia fata queri?
 Detur fata Dei flecti sperare canendo,
 Et mea perpetuus solverit ora modus.
 Ast, quæ nulla potest ars scita refingere cæli,
 Pectore compressus digerat illa dolor.

HIERON. BURCARDUS, Past. Elifab.

XXVI.

Siceo spectabam Genitoris funera vultu:
 Inscia namque ætas non dederat lacrymas.
 At verò hunc tollit cum Mors furibunda Parentem,
 Exerit impatiens se querulusque dolor.
 Quò fugis, alme Pater? Mundi pertæsus abivi,
 Christum visurus, quem didicisse juvat.
 O Tibi grata quies! Jam, Fratres, flere querique
 Cellemus, hilares atque sequamur Eum.

Manibus

Ven. Dn. ANTISTITIS, sui è Sacre
 Fonte Susceptoris, p.

THEODORUS GERNLERUS,

V. D. in Æde Franciscan & Xenod. Ministr.

XXVII.

Cum Wernfelsiadem sacras liquisse cathedras
 Et reputo hoc nobis interiisse decus,
 Continuo immani turgent mea pectora luctu,
 Illicet & multis fletibus ora rigo.
 Sed cum Zwingerum reparare hæc damna recordor,
 Quæ gemina ex illà morte cathedra tulit;
 Zwingerum, quem Cognati mihi sanguinis olim
 Vincula, prolixus quem mihi junxit amor,
 Cum video hunc meritis defuncto dicere laudes,
 Et sua divino reddere iusta Seni;
 Templâ Scholæq; animos iterum sumsisse videntur,
 Atque iterum à tantis se recreare malis;

Nec

*Nec Wernfelsiaden nimio jam plangere questu,
Ut cui laudator contigit iste, queo:
Nec me, quem tali amisso Fautore dolentem
Successor simili porrò favore beat.*

J. J. HUBERI, V. D. M. ad S. Petr.

XXVIII.

Ingemuit Basilea suo viduata deserto
Præsule, tot meritis & pietate gravi.
Credita sed postquam Zuingero est sparta, regessit:
Solamen nobis hic quoque Pastor erit.

Sic luctum ingentem, ex jactura Viri Celeberrimi, sed
& spem indubiam de Successore meritissimo concep-
tam, incomto metro exprimit, utriusque Viro Vener.
fanguine & cognatione junctus

J. HENR. GERNLERUS, V. D. M.
ad D. Petri in Eccl. Basil.

XXIX.

Dum fueras inter nos, Vir Clarissime, nostrum
Delicium fueras, eximiumque decus.
Unum sollicitos fecit, coma barbaque cana,
Tam veneranda aliis, tamque decora Tibi,
At nobis metuenda, mali præfaga, nec absque
Omne lethifero sollicitudo fuit.
Te vitâ dignum nec cura laborque dolorque
Frangere sed potuit sola senecta Virum.
Fregit, & id subito: namque hebdomas una docentem
Viderat in templis, exanimemque domi.
Fortunate Senex! cui tot per lustra docere
Cum fructu, & tot cum laude præesse datum est.
Ter felix! cui sic Domino diem ad usque supremum
Servire ex voto contigit atque mori.
Nos equidem miseros! nive quos post fata solutâ
In cæno orbatas ceu duce linquis oves.
Ast ô felices! si nos tua dicta colentes
Sectemur ductus eminus usque tuos.

JOH. RODOLFUS WETSTENIUS,
Diacon. Leonhardin.

K

XXX.

XXX.

Cur mea Musa files? cur vix suspiria ducis?
 Quis gravior luctus pectoris ima premit?
 Scilicet ingenti titubant percussa dolore

Pectora, quem verbis prodere lingua nequit,
 Quæ diu sustinuit nostrum bene Petra Sionem,
 Corruit en subito, nec reparanda jacet!

Hem schola Doctorem, Pastorem Ecclesia quantum
 Perdis, quam eximium Tu, Basilea, virum,

Patrem perdidimus, Fratres, Christiꝝ fideles
 Servi, queis sacri tradita jura Gregis:

Orphanus amisit Patrem, viduæq; maritum,
 Ægri solamen flent abiisse suum.

Quondam delicias hominum, Romane, vocabas
 Titum; laus nostro convenit ista magis.

Istius alloquio quivis recreatus abibat,
 Mendicus, Divos, maximus & minimus.

Occidit hoc lumen, Vir tantus desit esse,
 Desit & radiis nos recreare suis.

Hinc illæ lachrymæ, tanti hæc est causa doloris,
 Præ nimioque rigens lingua dolore tacet.

Ad Ven. Dn. Successorem.

Tu mæstam recreas mentem, tu pectora nostra
 Exhilarare gravi pressa dolore potes.

Cum subeunt animum pietas, facundia, zelus,
 Ingenii robur, judiciiꝝque Tui:

Cum dotes reliquas attentâ mente revolve,
 Excipiunt luctum gaudia grata meum.

Protinus exclamo: nulla heic jactura, resarcit,
 Quicquid perdidimus Vir pius atque sagax:

Solvitur in laudesque Tuas mea lingua, Patrone,
 Proque salute Tua fervida vota facit.

Esto gregis Christi Pastor diu, luxque Lycæi,
 Dulce decus Patriæ, Ruris & Urbis amor.

Perge salutari Doctrinâ extendere Regnum
 Cælorum; in cælis præmia digna feres.

Sic ex profundo suo mœnore eluctatur

SAMUEL GRYNÆUS, Dec. & P. L.

XXXI.

NOs ut adhuc miseri, ventis jactamur & undis;
 In portu ast jam Tu, VIR venerande, sedes;
 Nos flemus meritò nostris Te rebus ademptum;
 A nostris gaudes Tu procul esse malis.
 Dicere nos horret, quæ, quantaque perdere Tecum
 Cogemur, nullis restituenda modis.
 Dicere lingua nequit, quæ, quantaque sint tibi parta
 Gaudia! mortali non referenda sono.
 Nos meritas luimus pœnas, Tu præmia carpis,
 Et frueris visu jam propiore Dei;
 Sic *Rupi* innixus *viva* Tu, PETRE, *salutis*,
 Fixisti æternos hâc Tibi *Rupe* lares.

EMAN. MEYERI, V. D. M.

XXXII.

ANTISTES fuit ad Superos & sidera vectus,
 Quæ dudum nobis pandere cura fuit:
 Eloquio, vitâ, doctrinâ, fronte modestâ,
 Innumerisque aliis, Numine dante, modis.
 Quæ simul in sese quisquis deprænderit, Ejus
 Exemplo instructus, non minus astra petet.
 Absit IS, at NATUS præsens totum exprimit, Istum
 Tu sequere, & magnum sic tibi siste PATREM.

M. JOH. ROD. HOFMANN,
 Pastor Muttetensis.

XXXIII.

Publica deplorent alii, mihi priva dolenda
 Insuper, & lachrymis edecumanda piis.
 Pro Genitore mihi fuerat nam haud simplice, luctum
 Perge DEUS sanans omnibus esse Pater!

M. NIC. RYHINERUS,
 Pastor Eccl. Præfclensis.

K 2

XXXIII.

XXXIV.

Non bene constabit, *Tua sit quo nomine major
Gloria, quo pietas Præsule culta fuit.
Num, quod eras, donec vivebas, undiq; tantus,
Vel TIBI quod tantus FILIUS est genitus.*

S. SOCINI, def. Pastor. Aristorfenfis.

XXXV.

Festa dies aderat, quâ Christus scandit Olympum,
Semper ut ad dextram Numinis ille foret;
Rostra bis est visus conscendere sacra WERENFELS
Fundens eloquiî flumina docta sui;
Dum juvat Ascensûs Domini narrare triumphum,
Instantem potuit significare suum,
Namque brevi, moriens, animâ conscendit Olympum,
Vivat ut hîc festos & sine fine dies.

PAULUS FAJUS, V. D. Minister.

XXXVI.

Qui DOMINI longo pascebat tempore gentem,
Præclarâ semper dexteritate docens:
Qui suprema viam multis monstrabat ad astra,
Quiq; Nasireis dux quoq; fidus erat.
Hunc meritò, ereptum peracerbo funere, flemus,
Plorat & extinctum Patria tota Virum.

VINC. PARAVICINI, G. B. C.

XXXVII.

Qui toties hilari conscendit pulpita mente,
Monstratum populo grande salutis opus,
Debuit hic tandem cœlestes scandere montes,
Amplexuque Dei proximior frui.

Honoris monumentum p.

NICOLAUS RIPPELIUS, C. D.

XXXVIII.

Mors fuerit placida atque beata Antistitis, eheu!
Attamen in lacrymas abripit; Ille mihi

Præcep-

Præceptor fidus, cui omne id debeo quod sum,

Extitit: hinc illa proveniunt lacrymæ.

Diffuerem lacrymis, Ejus nisi Filius esset

Hæres ex asse: Hunc protege, summe Pater!

Sic plangit seque solatur

M. PAULUS EULERUS, ad D. Jac. M.

XXXIX.

L Egifer ille Heros, qui SUMMUM vidit in igne
Perficiens forti maxima quæque manu,

De Cæli instinctus percussit vertice Petram,

Elicitque Suis flumina dulcis aquæ.

Nos mirabamur Petram, quæ Numine tacta

Torrentes fudit nectaris ore sacro.

Sed mirabamur: fuit hæc contermina cælo

Eheu Petra fuit! gloria nostra jacet.

Æquata est superis virtus, quam jure reposcunt;

Nos verò lacrymis busta rigare decet.

M. REMIGIUS MEYER, Præcept.

Gymnas. Basil.

XXXX.

C Orpus humo tegitur, cæli mens incolit arcem,

Et viget æternum non periturus honor.

Christe, tuere tibi qui cuncto tempore vixit,

Daq; resurgenti regna beata poli.

M. FELIX HUMELIUS, S.M.C. Præcept. Clafs.

XXXXI.

Q Ui nobis sacri pandebat dogmata verbi

Fervidus ostendens, quæ sit ad astra via.

Mortuus est cheu! senio confectus, & alto

Urbis totius corda dolore replens!

Sed, cives, tandem lacrymas abstergite, tanti

Cessetis tumultum contemnerare Viri!

Vivit adhuc noster, justorum sede potitus,

Atque novi fulget stella corusca Poli.

Vivit & in Gnato, nostri qui summa Lycæi

Gloria, sit cujus non peritura dies!

Ejus,

Ejus qui verò sacro sermone revelas
 Laudes? nonne probat, dupla dedisse Deum
 Dona tibi, nostri Thisbitæ? munere quæso
 Quantus eris? jam jam fama perennis ovat.
 Floreat ò Patrium Decus hoc! Zuingeria virtus
 Vivat, ut æterno flore Corona suo!

M. JOH. HENR. FIECHTER, V. D. M.

XXXII.

Academia Basiliensis deplorans jacturam
 Clarissimorum Virorum haud pridem
 fato præreptorum.

Condoleo meritò, quoniam irrevocabile fatum,
 Sustulit hos Tantos falce furente Viros.
 Zwingerus, Wer'nfels, Buxtorfius occubere,
 Heu! mihi quis lacrymis invigilare vetet?
 Quis vetet, ut doleam? quis reddit lumina adempta?
 Doctorum Genitrix nunc Basilea gemit!
 Ast, sodes, lacrymis, Academia Regia, parce,
 Nam Claros Natos progenere Tibi.
 Zwingerus, Wer'nfels, Buxtorfius, ecce supersunt,
 Qui meritis reparant fata dolenda suis.
 Non minus induti fulgebunt veste paterna.
 Ut salvi vigeant tempora sera, precor.

TUMULUS.

Rauracus Antistes **PETRUS WERNFELSIUS**, acer
 Sacrorum Doctor Theologumq; decus.
 Judicio præstans, studio indefessus, honore
 Summus, Gymnasii commoda multa ferens:
 Suggestu & Cathedrâ consumens tempora vita,
 Quæ fugienda monens, quæ facienda docens.
 Hæreticis valide Verbo scriptisq; repressis,
 Præreptus fato conditur hoc tumulo.

M. EMANUEL BLEYENSTENIUS,

S. M. C. Præc. Amerbach.

XXXIII.

XXXIII.

Vitam beatam quærere define
 In vanitatum hoc tramite lubrico:
 Sed sempiternas quære sedes,
 Quas tibi nulla rapit procella
 Sortis malignæ: nec furor impius
 Turbæ nefandæ, sanguineis procul
 Quæ dexteris detorquet ignem
 Ardua ut horrifono repandat
 Fragore tecta & mœnia diruat:
 Nec quas voracis temporis invida
 Auffert vetustas: nec dolosis
 Infidiis hominum malorum
 Mox occupandas. Respice sydera,
 Arcemque Cœli, quam Bonus Arbiter
 Rerum Fideli Christiano
 Tempore perpetuo dicavit;
 Illic dolorum finis & omnium
 Calamitatum, quas comites tulit
 Hæc Vita, nec videbis illic
 Imperitare piis superbos.
 Hæc quum doceret fidus & innocens
 Antistes ac Doctor Werfelsius;
 Et nos triumphantem juberet
 Verbigenam Ætherias ad auras
 Sequi, præiit continuo gregi,
 Nobisque tristis exequias dedit:
 Dedit dolores, datque lessus
 Sæpe chely querulâ canendos,
 Infensa nobis, heu! nimis Atropos;
 Nostræ columnam subruis unicam
 Ecclesiæ, manumque sævâ
 Demetis è medio Virorum
 Florem & coronam ter venerabilem,
 Dignam perenni vere, virentibus
 Subinde, quum Phœbus focillat
 Frigidulum Zephyris Eoïum

Ægros

Agros adurentem, heu! Patriæ decus,
 Scholæque culmen decidit aureum:
 Cessat juventutem, heu! disertus
 Fundere mellifluos liquores
 Magister; Ingens ille Chrysofomus
 Mortis Triumpho succubuit, fleant,
 Singultientes atque amaros
 Pectoribus gemitus ab imis
 Promant & urbem planctibus impleant,
 Qui Literarum sacra colunt. Vale!
 Vale! Camœnarum alma Mater,
 Urbs Basilea: tui peribunt
 Dehinc Honores, non erit amplius,
 Quâ rostra stillent angelicum melos,
 Hæc suada, sed quò me dolores
 Abripiunt nimium querendo
 Fatis iniquum? Non obiit pius
 Dei Minister, quin superùm choro
 Adjunctus æternis Triunum
 Carminibus celebrat, fatorem
 Orbis. nec omnino Werfelsius
 Terras reliquit; sed valet & docet,
 Ceu Phosphorus Lucem reportat
 Hesperis tenebris ademtam:
 Sic iste nobis Phosphorus in suâ
 Fulget cathedrâ. Filius à Patre
 Eductus, edoctusque Mystra
 Invigilat studiis salutis.
 Vivat, perennet, lumina Rauricis
 Spargens Athenis, stet Werfelsius
 Marpesiæ vel cautis instar
 Fluctibus in mediis aquarum.

Hisce mœstissimis lacrymis Viri Venerandæ
 atque Celeberrimi D. D. PETRI
 WERENFELSII, Antistitis nostri
 meritissimi, tumbarum irrigare voluit,
 debuit

ZACHARIAS HEMMINGERUS,

S. S. Min. Cand.

XXXXIV.

Quem Præceptorem vivum venerabar, amaris
 Ereptum nobis lugeo nunc lacrymis.
 Lugeremque magis, nisi Filius ipse juberet
 In se quærere opem præsidiumque Patris.
 Quin & Successor, quem jam clementia cœli
 Concessit nobis, spem fovet ipse meam.

Ita obitum Venerandi & Celeberrimi Domini Antistitis lugere, observantiamque suam testari voluit

JOH. JAC. FRIZIUS, S. S. M. C.

XXXXV.

Cum fuerit vivus Werfelsius ille * fidelis
 Servus, post mortem jure beatus erit.

* Mat. 25. 21.

J. FRANCISCUS ULLIUS, S. S. M. C.

XXXXVI.

Quod merito, BASILEA, tui Pastoris adempti
 Deplores mortem, quisque videt facile:
 Quippe obitum luges Magni Doctoris, & æqui
 Mansuetique Patris, magnanimique viri,
 At sit solamen, quod post sua Funera vivit
 In Scriptis, solidâ quæ pietate nitent.
 Vivit & in NATO, nobis Pietate Parentem
 Ingenioque suo, jam referente diu,
 Istum, DULCE DECUS, longævus servet in annos,
 Ecclesiæ curam qui gerit usque, DEUS.

J. R. B. S. S. M. C.

XXXXVII.

IN CHRISTO moritur PETRUS WERFELSIVS, atque
 Sic Petro Christus petra salutis erat.
 Ejusdem corpus parva nunc conditur urna:
 Gloria sed tanti vivet in orbe Viri.

Hiscæ acerbam magni nostri Antistitis
 & venerabilis Senis mortem desiet

M. JAC. HERMANNUS, S. S. M. Cand

L

XXXXXVIII

XXXXVIII.

UNica mors equidem nobis est syllaba, sed quàm
 Flebile cordolium post sua terga trahit!
 Corripit haud solum ignavos, vilesque bidente
 Sternit humi, at magnos & quoque magna necat.
 Culmina magna necat, quibus est Ecclesia fulta,
 Publica fulta quibus, Pieriæque Scholæ.
 En nostri fuerat sidus qui illustre Lycei,
 Ivit ad umbrarum regna, sepultus humi!
 En cœtus sacri Pastor fidissimus, ore
 Amplius haud nobis perc piendus adest!
 Mutaque lingua silet! quid? non iit ille sub umbras,
 Nec silet illa Poli in luce sacrata DEO.
 Ac nobis redivivus adest, successor uterque
 Hunc nobis reddit, FILIUS, atque DEI
 Qui Verbum ore sonat simul & pars magna Cathedræ est,
 Jacturam nobis sarcit uterque satis.
 Præstet uterque mihi quoque vix reparabile damnum
 Quod feci in tanto funere, clade pari
 Quâ mihi ter misero subductus AVUNCULUS, & sic
 Præceptor raptus, Gloria Solque meus!
 M. THEODORUS FALCISIUS, S.S.Th.S.

XXXXIX.

PEtra salutis erat, qui Te juvenemq; senemq;
 Duxit & è terris vexit ad usq; polum.
 In superis fulget qui fulsit clarus in orbe,
 Hæc qui sidus erat, sidus in arce poli est.

M. P. MANGOLDI, Med. St.

L.

HEu! Basilea, novas incide faces, Tibi summus
 Occubuit DOCTOR, PASTOR acutus, acer
 Incusent alii Fatum, mortemve tyrannum,
 Prensantes lapidem cum canibus rabidis:
 Nos cum * Psalte decet conscendere pulpita cœli:
 Jactavit lapidem cœlicolum Dominus.

* Psa. 39. 10.

DANIEL EBERTUS, Philos. & Philol. St.

E L E G I E.

QUand le grand Werenfels eut quité ce bas monde
 Et de la mort fubi la Loi,
 Nous sentimes tous trois une douleur profonde
 L'Eglise, l'Auditoire & Moy,
 De son il'ustre Chef celle-la fust privée,
 Celle ci d'un Docteur fameux,
 Et Moy, d'un grand Ami que j'eus dans ce Licée
 Toujours pour moi si genereux;
 Ainsi nous devons tous dans ceste conjoncture
 Où chacun trouue son malheur,
 Si nostre ame n'est pas des ames la plus dure
 L'abandonner a la douleur;
 Redouble donc sur nous ta juste violence
 Douleur, & ne cesse jamais
 Vous larmes, de nos yeux sortés en abondance
 Pour plaindre ce grand Antistés,
 Nos yeux ne pouvans plus le voir dans ce bas Monde
 Ils y veulent incessamment
 Estre pour lui de pleurs une source feconde
 Qu'ils respandent si justement;
 Je scai bien qu'a nos pleurs la Mort ne veut pas rendre
 Ce que par elle nous perdons;
 Mais cela n'est il pas un sujet d'en respandre?
 Lors qu'en vain nous les respandons.
 Nostre perte pourtant n'est pas desesperée;
 Trois mois après nous avons eu,
 Le bonheur de la voir pleinement réparée
 Le jour que Zuinger fust esleu,
 La douleur & la joye, assemblage contraire,
 Se trouuent donc dans nostre coeur,
 Werenfels ne se void nulle-part sur la Terre
 Mais Zuinger est son successeur;
 Nous pumes retrouver dans ce jour memorable
 L'Antistés mort dans cet eslu,

Et recouurer en lui par un fort equitable
 Tout ce que nous auions perdu.
 L'Eglise a recouuré, pour le saint Ministère
 Un Chef comme l'autre acompli,
 L'Auditoire un Docteur bien digne de sa chaire
 Et Moy de mesme un grand Ami.

S O N N E T.

Q Uand le grand Werenfels eut quité ce bas Monde,
 Sans-doute ce depart nous dût fort affliger,
 Mais d'une affliction quoy qu'elle soit profonde
 Par la Raison enfin on se peut degager.

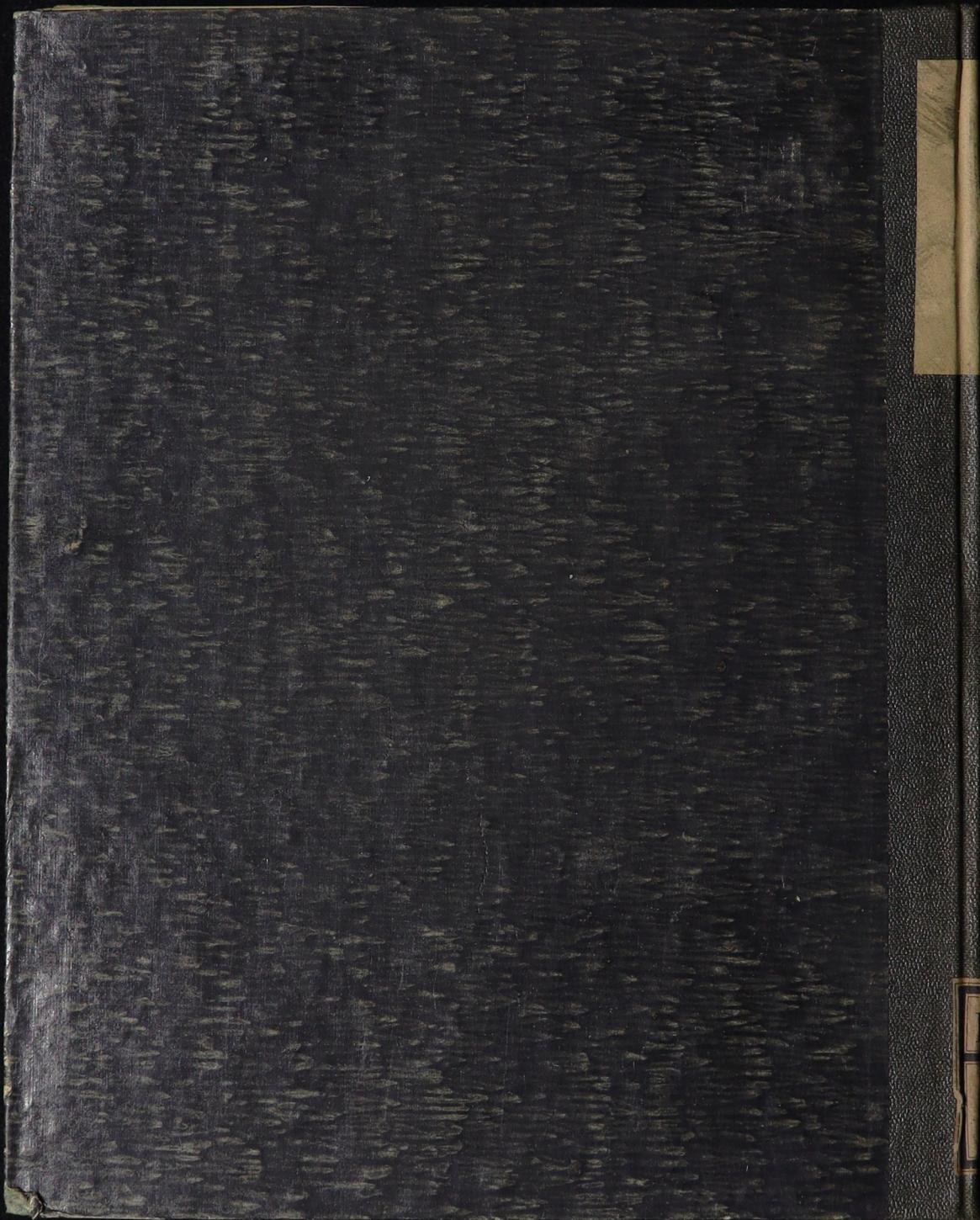
Ce Monde de tous maux est la source seconde,
 D'où l'ame fort contante on l'a veu desloger,
 Et dans le plus haut ciel où le vrai bien abonde,
 Son Sauueur pour toujours a voulu le loger.

Deplus si Werenfels ne se void plus dans Basle,
 Nous y voyons toujours son Fils qui nous estale
 Les rayons esclatans de son habileté.

Voila de nos regrets un excellent remede ;
 Par un si beau moyen Basle encor le possede
 Et dans ce docte Fils il est resuscité.

F I N I S.

XXXI.

uc miseri, ventis jactamur & undis;
 ortu ast jam Tu, VIR venerande, sedes;
 ritò nostris Te rebus ademptum;
 gaudes Tu procul esse malis.
 t, quæ, quantaque perdere Tecum
 , nullis restituenda modis.
 equit, quæ, quantaque sint tibi parta
 mortali non referenda sono.
 mus pœnas, Tu præmia carpis,
 visu jam propiore Dei;
 as *viva* Tu, PETRE, *salutis*,
 ernos hâc Tibi *Rupe* lares.

EMAN. MEYERI, V. D. M.

XXXII.

S fuit ad Superos & sidera vectus,
æ dudum nobis pandere cura fuit:
doctrinâ, fronte modestâ,
que aliis, Numine dante, modis.
esse quisquis deprênderit, Ejus
instructus, non minùs astra petet.
 ATUS præsens totum exprimit, Istum
 e, & magnum sic tibi siste PATREM.

M. JOH. ROD. HOFMANN,
Pastor Muttetensis.

XXXIII.

plorent alii, mihi priya dolenda
 per, & lachrymis edecumanda piis.
 nihi fuerat nam haud simplice, luctum
 EUS sanans omnibus esse Pater!

M. NIC. RYHINERUS,
Pastor Eccl. Præfelenfis.

K 2

XXXIII.

